

**RAAD VAN STATE, AFDELING ADMINISTRATIE.**

**A R R E S T**

**nr. 76.010 van 30 september 1998  
in de zaak A. 40.724/IX-1173.**

In zake : Karl SOENS,  
wonende te STROMBEEK-BEVER,  
Acacialaan 4a

tegen :

1. de Belgische Staat, vertegenwoordigd door de Minister van Landsverdediging,
2. de deliberatiecommissie van de Koninklijke Militaire School, gevestigd te BRUSSEL, Renaissancelaan 30.

-----  
**D E R A A D V A N S T A T E , I X e K A M E R ,**

Gezien het verzoekschrift dat op 20 mei 1989 namens Karl SOENS werd ingediend door zijn raadsman B. BLANPAIN, advocaat te Brussel, om :

- a) de nietigverklaring te vorderen van de quoterings van de examinatoren voor het eindwerk "Ontwikkeling van een expert-systeem ter ondersteuning van het aspect transmissie op het niveau brigade" van verzoeker;
- b) de nietigverklaring te vorderen van de beslissing van de deliberatiecommissie van de Koninklijke Militaire School waarin vastgesteld wordt dat verzoeker niet geslaagd is in het vijfde en laatste jaar van de polytechnische afdeling;
- c) de Minister van Landsverdediging en de Koninklijke Militaire School te gelasten om aan verzoeker een certificaat af te geven dat bevestigt dat hij geslaagd is in zijn vijfde en laatste jaar van de polytechnische afdeling van de Koninklijke Militaire School, dat hij promoveert met de 138e promotie van de polytechnische afdeling en dat hij de titel van burgerlijk ingenieur mag voeren;

- d) deze verplichting tot rechtsherstel afdwingbaar te stellen onder verbeurte van een dwangsom van 5.000 BF per dag vertraging dertig dagen na de betekening van het tussen te komen vernietigingsarrest;
- e) de examinatoren en de leden van de examenjury en van de deliberatiecommissie die de onwettige beslissing namen elk gezamenlijk en solidair verantwoordelijk te verklaren voor de vervallen dwangsom;

Gezien de regelmatig gewisselde memories van antwoord en van wederantwoord;

Gezien het verslag opgemaakt door Auditeur R. AERTGEERTS;

Gelet op de beschikking van 20 september 1996 die de neerlegging ter griffie van het verslag en van het dossier gelast;

Gelet op de kennisgeving van het verslag aan partijen en gezien de laatste memories van verzoeker en van de eerste verwerende partij;

Gelet op de beschikking van 26 mei 1998 waarbij de terechtzitting bepaald wordt op 22 juni 1998, op welke datum de zaak tot de terechtzitting van 21 september 1998 is uitgesteld;

Gehoord het verslag van Staatsraad A. BEIRLAEN;

Gehoord de opmerkingen van verzoeker, van Advocaten B. BLANPAIN en Ph. VANDE CASTEELE, die ook verschijnen voor verzoeker, en van Majoor militair administrateur R. GERITS, die verschijnt voor de eerste verwerende partij;

Gehoord het eensluidend advies van Eerste Auditeur R. AERTGEERTS;

Gelet op titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;

1. Over de procedure.

1.1. Over de partijen in het geding.

Overwegende dat de deliberatiecommissie van de Koninklijke Militaire School te dezen fungeert als orgaan van de Staat en buiten de zaak dient te worden gesteld;

1.2. Over de betichting van de valsheid.

1.2.1. Overwegende dat verzoeker in zijn memorie van wederantwoord onder het opschrift "Inschrijving van valsheid" het volgende stelt :

"a) De verplichting voor verzoeker

200 De verzoeker is ingevolge artikel 51 van het procedurereglement van de afdeling administratie van de Raad van State, ertoe verplicht om zo een stuk niet met de waarheid strookt, een tussengeschild te maken door middel van inschrijving van valsheid. Indien de verzoeker dit niet zou doen, dan wordt dit stuk automatisch door de Raad van State als overeenstemmende met de waarheid betiteld.

b) De valse feiten

201 Omwille van deze verplichting en voor zover de memorie van wederantwoord voor de Belgische Staat een stuk is zoals voorzien door artikel 51 van het hogervermelde procedurereglement, maakt de verzoeker een inschrijving voor valsheid tegen deze memorie voor wat betreft de bevestiging dat :

1 'Het afstudeerwerk van verzoeker werd op 17 dagen na het verstrijken van de limiettermijn binnengebracht' (memorie van antwoord pag. 16)

- 2 'voor een contestatie waarvan hij noch de inspirator noch de spreekbuis was' (memorie van antwoord pag. 17);
- 3 'Uit clementie werd het laattijdig indienen van het eindwerk zelfs niet gesanctioneerd' (memorie van antwoord pag. 15)";

1.2.2. Overwegende dat artikel 51 van het procedurereglement van 23 augustus 1948 bepaalt :

"Zo een partij een overgelegd stuk van valsheid beticht, wordt de partij die het stuk heeft overgelegd door de raadsheer of het lid van het auditoraat belast met het onderzoek, of door de kamer bij dewelke de zaak aanhangig is, verzocht zonder verwijl te verklaren of zij volhardt in haar bedoeling er van gebruik te maken.

Zo de partij op deze vraag niet ingaat, of zo zij verklaart dat zij van het stuk geen gebruik wenst te maken, wordt het verworpen.

Zo zij verklaart dat zij er gebruik wil van maken, wordt er zonder verwijl verslag over uitgebracht bij de kamer bij dewelke de zaak aanhangig is.

Wanneer deze oordeelt dat het van valsheid beticht stuk geen invloed heeft op haar eindbeslissing, wordt er geen rekening mede gehouden.

Zo zij, integendeel, oordeelt dat het stuk van wezenlijk belang is voor de oplossing van het geschil, dan schorst zij het geding tot het bevoegd rechtscollege over de valsheid uitspraak heeft gedaan.";

1.2.3. Overwegende dat, daargelaten de vraag of artikel 51 van het procedurereglement ook toepasselijk kan zijn op een betichting van valsheid ten aanzien van een memorie van antwoord van een verwerende partij, dient te worden vastgesteld dat uit de memorie van wederantwoord niet blijkt dat verzoeker een klacht met burgerlijke partijstelling bij de onderzoeksrechter, of een klacht bij de procureur des Konings heeft ingediend; dat er derhalve geen grond is om ter zake toepassing te maken van artikel 51 van het procedurereglement;

## 2. Over de gegevens van de zaak.

2.1. Verzoeker wordt op 29 augustus 1983 toegelaten tot de Koninklijke Militaire School in de hoedanigheid van leerling. Dezelfde dag wordt hij aangesteld in de graad van korporaal. Op 1 maart 1984 en 1 september 1984 wordt hij achtereenvolgens aangesteld in de graden van sergeant en adjudant. Bij koninklijk besluit nr. 23.944 van 23 september 1985 wordt hij op 25 september 1985 in de graad van onderluitenant aangesteld.

2.2. Verzoeker slaagt tijdens de academiejaren 1983-1984 tot 1986-1987 achtereenvolgens in de eerste en tweede kandidatuur burgerlijk ingenieur en in de eerste en tweede proef voor de titel van burgerlijk ingenieur (138e polytechnische promotie).

2.3. Bij nota van 21 november 1988 meldt kapitein LEYSEN van het Centrum voor Informatica van de Koninklijke Militaire School aan de promotiecommandant van het vijfde jaar polytechniek dat verzoeker "ondanks herhaalde aansporingen" zijn afstudeerwerk nog steeds niet heeft overhandigd, zodat het onmogelijk is zijn werk grondig te evalueren voor de mondelinge verdediging. Verzoeker wordt een afschrift gezonden van deze nota.

2.4. Bij nota van 25 november 1988 meldt kapitein LEYSEN aan de studiedirecteur dat hem op 22 november 1988 "na herhaaldelijk aandringen" door verzoeker laattijdig de tekst van zijn afstudeerwerk werd overgemaakt. Hij wijst erop dat de hoofdstukken 3 en 5 vrijwel volkomen tekstueel werden overgenomen uit bestaande documenten, dat in de tekst naar deze werken niet wordt gerefereerd en dat verzoeker zich in de bibliografie beperkt tot de "lakonieke vermelding" dat deze werken "geraadpleegd" werden. Hij stelt bovendien vast dat de hoofdstukken 1 en 2 vrijwel uitsluitend letterlijke

vertalingen zijn van teksten waarnaar op geen enkele wijze wordt verwezen, noch in de tekst, noch in de bibliografie. Hij stelt dat "benevens het feit dat dit bedrog de wetenschappelijke en de persoonlijke waarde van dit werk vrijwel tot nihil herleidt, (hij meent) dat een dergelijke manier van handelen een toekomstig officier onwaardig is". Hij besluit met de vraag of een dergelijk werk nog ter evaluatie in aanmerking kan worden genomen.

Op 25 november 1988 zendt verzoeker een exemplaar van zijn afstudeerwerk "Ontwikkeling van een expertsysteem ter ondersteuning van het aspect TTr op het niveau Bde" aan majoor GOFFART van het Koninklijk Hoger Instituut voor Defensie. Hij merkt op dat hoofdstuk 5 uit zijn afstudeerwerk verkeerdelijk de indruk wekt alsof hij het zelf heeft geschreven en stelt "dit was fout van mij". Hij voegt een "errata 2" aan zijn eindwerk toe waarin hij de oorsprong van een aantal hoofdstukken en figuren in zijn eindwerk aanwijst. Hij vermeldt tevens dat de bibliografie met twee werken dient te worden vervolledigd.

Op 25 november 1988 geeft professor VLOEBERGHES, tweede lezer, zijn beoordeling van het afstudeerwerk van verzoeker. Hij kent een cijfer van 2 op 20 toe en motiveert zijn beoordeling in vijf punten. Hierin stelt hij onder meer dat de tekst van het afstudeerwerk te laat werd afgegeven, dat het ene door verzoeker aangepakte probleem in feite niet door hemzelf werd opgelost en dat het andere probleem een "vals probleem" is, dat de waarde van de oplossing "zeer flauw" en niet "realistisch" is, en dat "de ganse tekst (behalve misschien 10 pagina's) een vertaling of een copie (is) van bestaande boeken of handleidingen, zonder expliciete vermelding (werd later toch erkend, zie erratum 2 aan het werk) van dit feit".

2.5. Op 29 november 1988 zendt kapitein LEYSEN de eindbeoordeling van het eindwerk van verzoeker aan de

promotiecommandant van het vijfde jaar polytechniek. Hij wijst onder meer op het "totaal gebrek aan inzet en daadwerkelijke interesse" en kwalificeert het misbruiken van de documenten die verzoeker door majoor GOFFART en ir. COPPIETERS in goed vertrouwen ter consultatie ter beschikking werden gesteld als een "totaal gebrek aan deontologie". Kapitein LEYSEN geeft als directeur van het werk een eindcijfer van 2 op 20 punten.

In bijlage geeft hij de motivering van zijn beoordeling. Hij stelt met betrekking tot de "praktische realisatie" onder meer dat verzoeker zich heeft beperkt tot het "oplossen" van een in de realiteit "onbestaand probleem" en dat "gezien de irrelevantie van het opgeloste 'probleem' en gezien hij van dit feit op een ondubbelzinnige wijze door de betrokken personen werd op de hoogte gesteld, ... slechts voor de (minimale) inspanning waarmee hij de (zinloze) implementatie realiseerde een overeenkomstige kwotering (kan) toegekend worden". Met betrekking tot het "schriftelijk werk" herhaalt hij datgene wat reeds in zijn nota van 25 november 1988 werd gesteld. Hij besluit dat "volgens iedere wetenschappelijk-deontologische norm ... een dergelijk bedrog zowel de wetenschappelijke als de persoonlijke waarde van dit werk tot nul (herleidt). Bijgevolg is het mij dan ook onmogelijk een ander cijfer aan dit schriftelijk werk toe te kennen".

Na de mondelinge openbare verdediging wordt verzoeker een eindcijfer van 2,6 op 20 toegekend voor zijn afstudeerwerk.

2.6. Op 7 december 1988 schrijft verzoeker een brief naar professor VLOEBERGHES en kapitein LEYSEN waarin hij erkent dat er "heel wat misliep met (zijn) eindwerk". Hij stelt dat hij in de eindfase moest ondervinden het werk te hebben onderschat. Hij verontschuldigt zich voor de gebrekkige samenwerking zijnerzijds en waardeert "dat de jury op objectieve wijze een

oordeel heeft kunnen vormen van het werk meer bijzonder het programma".

Eveneens op 7 december 1988 zendt hij een omstandig en uitvoerig gemotiveerd schrijven aan de studiedirecteur van de Koninklijke Militaire School. Hierin behandelt hij onder meer het "laattijdig indienen", het "plagiaat" en het "vals probleem".

2.7. Met een nota van 14 december 1988 meldt luitenant-kolonel VAN CAUWENBERGH, commandant van de Applicatieschool, aan verzoeker dat de deliberatiecommissie haar beslissing inzake het slagen of zakken in beraad houdt tot verzoeker herexamens heeft afgelegd. Het afstudeerwerk dient te worden afgegeven vóór 12 maart 1989 en de verdediging zal plaatshebben op 23 maart 1989.

2.8. Op 20 december 1988 schrijft de studiedirecteur van de Koninklijke Militaire School aan verzoeker met betrekking tot de herkansing voor zijn afstudeerwerk. Het onderwerp voor herkansing van verzoeker is : "Ontwikkeling van een logische simulator, die het mogelijk maakt gestoorde transmissiewegen in ware tijd te simuleren". Als eerste en tweede lezers worden respectievelijk de professoren VERLINDEN en SCHWEICHER aangeduid. In de nota wordt gesteld dat verzoeker een kopie heeft ontvangen van de beschrijving van het onderwerp en wordt hij verzocht met professor VERLINDEN contact op te nemen.

2.9. Op 22 december 1988 stelt kapitein LEYSEN een "informatieverslag" op. Voor het relaas van de feiten verwijst hij naar zijn nota van 25 november 1988 en naar de gedetailleerde verantwoording bij zijn quoterings van 29 november 1988. Hij stelt dat verzoeker "bedrog" gepleegd heeft bij het opstellen van het schriftelijke gedeelte van zijn afstudeerwerk en ver-

meldt als getuigen professor VLOEBERGHES (tweede lezer) en majoor GOFFART.

Eveneens op 22 december 1988 meldt professor SCHWEICHER aan de promotiecommandant van verzoeker dat verzoeker op 16 december 1988 bekend heeft dat hij, sinds een zekere tijd, zijn gesprekken met sommige professoren opneemt dankzij een kleine bandopnemer die hij in zijn jas verbergt. Hij stelt dat verzoeker onder andere het gesprek heeft opgenomen dat hij met hem heeft gehad in de loop van de voormiddag van 15 december 1988. Hij voegt eraan toe dat hij zulke manier van handelen volledig onaanvaardbaar vindt zowel voor een officier als voor een leerling aan de Koninklijke Militaire School. Een gelijkaardige melding wordt op 23 december 1988 gedaan door professor ACHEROY.

2.10. Op 6 januari 1989 overhandigt de promotiecommandant van verzoeker twee "inleidend(e) verslag(en)". In het ene wordt verzoeker ten laste gelegd dat hij "bedrog (heeft) gepleegd bij het opstellen van het schriftelijk gedeelte van zijn afstudeerwerk". Als getuige wordt kapitein LEYSEN vermeld. In het andere wordt verzoeker ten laste gelegd dat hij zich "op een voor een officier onwaardige wijze (heeft) gedragen door op 15 en 16 december 1988 gesprekken gevoerd met Prof. SCHWEICHER en Prof. ACHEROY op te nemen op een cassette recorder welke in zijn jas verstopt was". Als getuigen worden de professoren SCHWEICHER en ACHEROY vermeld.

2.11. Op 17 maart 1989 zendt verzoeker de volgende aangetekende brief aan de Minister van Landsverdediging :

"Overwegende :

1. de meervoudige en aanhoudende valse publiciteit door de Koninklijke Militaire School betreffende het diploma van Burgerlijk Ingenieur,
  2. het contract van onbepaalde duur,
- neem ik heden ontslag uit de krijgsmacht onder voorbehoud van schadevordering met betrekking tot het sub 1 vermelde, wat als eenzijdige contractbreuk door de krijgsmacht moet gelezen worden".

2.12. Op 24 maart 1989 komt de deliberatiecommissie bijeen om te beraadslagen over de resultaten van de herexamens. Met betrekking tot verzoeker komt de commissie tot de volgende vaststellingen :

- "1. Prof VLOEBERGHES bevestigt de beoordeling van het ASW (afstudeerwerk) van december 1988.
2. De eenheidsgeneesheer bevestigt de ziekte van SOENS die resulteert uit de mislukking van het eindexamen.
3. De tekst door SOENS ingediend kan niet als ASW worden beschouwd.
4. De commissie beslist met eenparigheid van stemmen dat hij mislukt is.
5. De commissie stelt voor dat hij de School zou verlaten".

2.13. Met een aangetekend verzonden brief, gedateerd 28 maart 1989, deelt luitenant-kolonel CELKA aan verzoeker de uitslag van de deliberatiecommissie van 24 maart 1989 mee. Hij laat weten dat de deliberatiecommissie besloten heeft dat verzoeker niet geslaagd is voor zijn herkansingsexamen en dat de commandant van de Koninklijke Militaire School besloten heeft hem het vijfde jaar van de polytechnische afdeling te laten hernemen met de 139e polytechnische promotie.

2.14. Met een aangetekend schrijven van 2 april 1989 meldt verzoeker aan de commandant van de Koninklijke Militaire School de ontvangst van het schrijven van 28 maart 1989 en vraagt hij bevestiging van de inhoud ervan. Hij formuleert voorbehoud en wenst de zaak voor te leggen aan de bevoegde instanties. Hij wijst er

ten slotte op dat hij sedert 17 maart 1989 geen deel meer uitmaakt van de krijgsmacht.

2.15. Op 3 mei 1989 antwoordt de Minister van Landsverdediging op de brief van verzoeker van 17 maart 1989. Hij vestigt de aandacht van verzoeker op het feit dat deze nog altijd deel uitmaakt van de Koninklijke Militaire School, in de hoedanigheid van leerling van de 139e promotie van de polytechnische afdeling en dat hij als dusdanig nog altijd onderworpen is aan de militaire wetten. Bijgevolg wordt hij, krachtens artikel 43 van het militair strafwetboek, als deserteur beschouwd indien hij zich gedurende meer dan vijftien dagen van zijn korps verwijdert. De minister wijst er verder op dat het ontslag een definitieve ambtsontheffing is die alleen geldt voor benoemde officieren en die dus in het geval van verzoeker niet toepasselijk is. Indien verzoeker de school op eigen verzoek wenst te verlaten, is hij gehouden, krachtens artikel 20, § 2, van het koninklijk besluit van 8 november 1977 betreffende de vrijwillige dienstnemingen en wederdienstnemingen in vredes-tijd, in de categorie van de tijdelijke vrijwilligers, een periode van drie jaar werkelijke dienst te volbrengen.

2.16. Met een nota van 12 december 1989 meldt de commandant van de Koninklijke Militaire School aan de Minister van Landsverdediging dat op 11 december 1989 de deliberatiecommissie is bijeengekomen om de resultaten van de eindexamens voor het academiejaar 1988-89 te onderzoeken van de leerlingen van de 139e promotie polytechniek. De commandant deelt onder meer mee dat de commissie heeft vastgesteld dat verzoeker mislukt is. Gezien verzoeker reeds genoten heeft van de wettelijke mogelijkheid tot eenmaal dubbelen en gezien hij geen examens heeft afgelegd stelt de commandant voor dat hij

de hoedanigheid van leerling van de Koninklijke Militaire School zou verliezen. De Minister van Landsverdediging ondertekent het voorstel voor akkoord.

2.17. Bij koninklijk besluit nr. 26.781 van 23 april 1990 wordt de aanstelling van verzoeker in de graad van onderluitenant-leerling, toegekend bij koninklijk besluit van 23 september 1985, ingetrokken. Dit koninklijk besluit treedt in werking de dag dat het in het Belgisch Staatsblad wordt bekendgemaakt, dit is 11 mei 1990.

2.18. Op 14 februari 1991 stelt de eenheidsgeneesheer van het Centrum voor Recruitering en Selectie een "attest van medisch onderzoek" op waaruit blijkt dat verzoeker is aangetast door "512" wegens "mislukking van het eindexamen KMS". Hij oordeelt dat verzoeker tijdelijk ongeschikt is voor de dienst gedurende drie maanden.

Er wordt in het Centrum voor Recruitering en Selectie met betrekking tot verzoeker een "dossier tot voorstel voor fysische ongeschiktheid van een weddetrekende militair" opgesteld met het oog op zijn verschijning voor de Militaire Commissie voor Geschiktheid en Reform.

2.19. Op 30 april 1991 beslist de Militaire Commissie voor Geschiktheid en Reform dat verzoeker geschikt is voor de dienst.

2.20. Op 29 mei 1991 vernietigt de Militaire Commissie van Beroep voor Geschiktheid en Reform de in eerste aanleg getroffen beslissing en beslist dat verzoeker lichamelijk ongeschikt is voor de dienst en dat deze ongeschiktheid definitief is in de zin van artikel 2, eerste lid, van het koninklijk besluit van

20 februari 1963. Na beoordeling van zijn invaliditeitsgraad beslist zij dat verzoeker niet is aangetast door een blijvende globale invaliditeit van ten minste 66 pct in de zin van artikel 30 van de wet van 15 mei 1984.

2.21. Bij arrest van 26 juni 1991 spreekt het Militair Gerechtshof verzoeker vrij van insubordinatie. Dit arrest gaat in kracht van gewijsde op 13 juli 1991. Bij brief van 17 juli 1991 zendt de auditeur-generaal bij het Militair Gerechtshof een uittreksel uit het arrest aan de commandant van het Centrum voor Recrutering en Selectie.

2.22. Bij koninklijk besluit nr. 27.723 van 2 december 1991 wordt verzoeker ten definitieven titel op anciënniteitspensioen gesteld met toepassing van artikel 3, littera C, der samengeordende wetten op de militaire pensioenen, met ingang van 1 juni 1991.

### 3. Over de ontvankelijkheid van het beroep.

#### 3.1. Over de bevoegdheid van de Raad van State.

3.1.1. Overwegende dat de verwerende partij een exceptie opwerpt waarin ze de bevoegdheid van de Raad van State betwist; dat zij stelt hetgeen volgt :

"In het voorwerp van het beroep vraagt verzoekende partij aan de Raad van State de Minister van Landsverdediging te gelasten een certificaat af te leveren (I.c.), de verplichting tot rechtsherstel afdwingbaar te maken met dwangsom (I.d.) en de verantwoordelijkheid voor de dwangsom op de examenjury en deliberatiecommissie te leggen (I.e.).

De Afdeling administratie van de Raad van State heeft evenwel slechts een annulatiebevoegdheid. Rechtspraak en rechtsleer zijn het eens dat de annulatiebevoegdheid niet het opleggen van rechtsherstel inhoudt.

...";

3.1.2. Overwegende dat verzoeker repliceert :

"a) Het begrip administratieve overheid

129 Het begrip administratieve overheid dekt in beginsel alle organen van het centraal, regionaal, provinciaal of gemeentelijk bestuur die belast zijn met een openbare dienst die niet behoort tot de rechterlijke of wetgevende macht.

130 Met het begrip openbare dienst als functie bedoelt men een organisme waaraan een taak van algemeen belang opgedragen is (zie Mast, A., Overzicht van het Belgisch Administratief Recht, Story Scientia, Gent n° 54, p. 64).

131 De verweersters kunnen onmogelijk ontkennen dat de Krijgsmacht een taak van algemeen belang vervult, namelijk het verdedigen van de soevereiniteit van het Koninkrijk België. Eveneens kan men niet loochenen dat de Krijgsmacht een organisme is van publiek recht.

De Krijgsmacht is dan ook belast met een openbare dienst.

132 Bij de wet van 18 maart 1838 wordt de Koninklijke Militaire School georganiseerd. Deze school is een inrichting van hoger onderwijs en heeft tot doel officieren voor de krijgsmacht te vormen (zie artikel 1 van de wet van 18 maart 1838). Als dusdanig maakt deze school integraal deel uit van de krijgsmacht en staat deze school onder het toezicht en de voogdij van de Minister van Landsverdediging. Zoals het leger maakt de Koninklijke Militaire School een deel uit van de Uitvoerende Macht.

133 Aangezien de Koninklijke Militaire School een inrichting van hoger onderwijs is en belast is met een openbare dienst en als deel van de Krijgsmacht, deel uitmaakt van de uitvoerende macht, is één van haar soevereine instellingen (zie infra n° 140.), de deliberatiecommissie van de Koninklijke Militaire School, een administratieve overheid (zie Verstegen, R., Rechtsbescherming in Onderwijsverband, R.W., 1988-89, 1211 : 'Onderwijsinstellingen van de overheid treden in beginsel altijd op als administratieve overheid.').

De deliberatiecommissie is des te meer een administratieve overheid, aangezien zij (in tegenstelling tot wat de verweersters stellen) als soevereine instelling, niet onderworpen is aan de Minister van Landsverdediging.

- 134 Het is verworven recht dat men voor de Raad van State zowel ten aanzien van de examenbeslissingen van onderwijsinstellingen opgericht door het Rijk, de Provincie of de Gemeente als voor wat betreft de examenbeslissingen van 'vrije' onderwijsinstellingen een annulatieberoep kan instellen. Aan een diploma of een getuigschrift zijn immers ten aanzien van derden gevolgen verbonden (zie Verstegen, R., o.c., 1211).
- 135 In casu zijn aan de beslissing van het al dan niet slagen van de deliberatiecommissie, gevolgen ten aanzien van derden verbonden. Zo zou de verzoeker, na geslaagd te zijn in zijn in het vijfde jaar de wettelijk beschermde titel van Burgerlijk Ingenieur kunnen dragen. Tevens zou hij na de succesvolle beëindiging van zijn studies, mits zijn toestemming, de mogelijkheid hebben om als beroepsofficier benoemd te worden door de Koning.
- b) Het annulatieberoep
- 136 De Raad van State kan enkel kennis nemen van annulatieberoepen gericht tegen besluiten van Belgische administratieve overheden (zie Mast, A., o.c., n° 557, p. 568).
- c) Besluit betreffende de bevoegdheid
- 137 Aangezien de Raad van State bevoegd is voor wat betreft beroepen tot vernietiging van beslissingen van administratieve overheden en aangezien de deliberatiecommissie van de Koninklijke Militaire School als soevereine instelling, die beslissingen treft inzake het slagen of zakken waaraan bepaalde rechtsgevolgen verbonden zijn -zo onder meer het recht om bepaalde beroepen uit te oefenen- een administratieve overheid is, kan men niet betwisten dat de Raad van State bevoegd is.
- 138 Aangezien de beslissing van de deliberatiecommissie van de Koninklijke Militaire School, bepaalde gevolgen voor derden met zich meebrengt, is de Raad van State in ieder geval bevoegd om naar aanleiding van een annulatieberoep de wettigheid van deze beslissingen na te gaan";

3.1.3.1. Overwegende dat de mogelijkheid voor de Raad van State om een dwangsom op te leggen ter vrijwaring van de naleving van vernietigingsarresten, uitdrukkelijk bij de wet van 17 oktober 1990 werd ingesteld; dat verzoeker de voorliggende vordering tot het bevelen van een dwangsom echter heeft ingesteld vóór de inwerking-treding van die bepaling op 13 november 1990; dat de

vraag of op dat tijdstip de Raad van State bevoegd was om een dwangsom op te leggen ontkennend moet worden beantwoord; dat in de hypothese dat de Raad van State in onderhavige zaak tot nietigverklaring zou besluiten, niet in het annulatiearrest zelf een dwangsom kan worden opgelegd; dat de Raad dit slechts kan doen nadat een afzonderlijke procedure werd doorlopen; dat verzoeker na een eventueel vernietigingsarrest een nieuw verzoekschrift zal moeten indienen, en pas nadat de Raad heeft vastgesteld dat de overheid het vernietigingsarrest daadwerkelijk niet of niet volledig heeft uitgevoerd of het gezag van gewijsde daadwerkelijk heeft miskend, de Raad van State een dwangsom kan uitspreken; dat de vordering de "verplichting tot rechtsherstel afdwingbaar te stellen onder verbeurte van een dwangsom van 5.000 BF per dag vertraging 30 dagen na de betekening van het tussen te komen vernietigingsarrest" derhalve dient te worden verworpen; dat de vordering "de examinatoren en de leden van de examenjury en van de deliberatiecommissie die de onwettige beslissing maakten elk gezamenlijk en solidairlijk verantwoordelijk te verklaren voor de vervallen dwangsom" bijgevolg eveneens dient te worden verworpen;

3.1.3.2. Overwegende dat de Raad van State onbevoegd is om handelingen van het bestuur te verrichten waarvoor uitsluitend de administratieve overheid bevoegd is; dat derhalve in casu de Raad van State onbevoegd is om "de Minister van Landsverdediging evenals de Koninklijke Militaire School er toe te gelasten om aan verzoeker een certificaat af te leveren dat bevestigt dat hij geslaagd is in zijn vijfde en laatste jaar van de Polytechnische Afdeling van de Koninklijke Militaire School, dat hij promoveert met de 138e promotie van de Polytechnische Afdeling en dat hij de titel van Burgerlijk Ingenieur mag voeren";

3.2. Ratione temporis.

3.2.1. Overwegende dat de verwerende partij een exceptie opwerpt waarin ze de ontvankelijkheid ratione temporis van het verzoekschrift betwist; dat zij stelt :

"Gelet op de onbevoegdheid van de Raad van State inzake de onderdelen I.c. tot I.e. van het voorwerp van het beroep kan de verdere analyse van het verzoekschrift beperkt blijven tot de vernietiging van de quoterings van het afstudeerwerk door de examenjury en de vernietiging van de beslissing van de deliberatiecommissie waarin vastgesteld wordt dat verzoeker niet geslaagd is.

Vooraleer de analyse van de ontvankelijkheid van beide resterende onderdelen aan te vatten, lijkt het ons nuttig de essentiële fasen van de beoordeling van SOENS te resumeren.

Karl SOENS wordt op zijn afstudeerwerk geciteerd op 25 november 1988. Op 12 december 1988 vergadert de deliberatiecommissie, die vaststelt dat SOENS 2,6 op 20 haalt op zijn afstudeerwerk, en dus samen met de uitslag van de andere eindexamens, 14,5 op 20, niet de vereiste helft behaalt als einduitslag in deze groep. De deliberatiecommissie kan dus SOENS niet als geslaagd beschouwen, maar laat hem toe binnen de drie maanden een nieuw afstudeerwerk in te dienen.

De punten van examens en de beslissingen van de commissie worden naar aloude traditie 'ad valvas' bekendgemaakt. Daarenboven wordt op 20 december 1988 de titel van het nieuw afstudeerwerk aan SOENS schriftelijk bekendgemaakt. (Stuk 16). Vanaf deze datum staat het onomstotelijk vast dat SOENS volledige kennis heeft van zijn situatie.

Vanaf 20 december 1988 kan SOENS de werkzaamheden voor het nieuwe eindwerk aanvatten. Op 21 maart 1989 presenteert hij een document dat 'Afstudeerwerk - stand op 13 januari 1989' wordt genoemd. Het zal echter door de deliberatiecommissie op 24 maart 1989 niet als eindwerk aanvaard worden, wat leidt tot de definitieve uitspraak van de mislukking.

Er zijn dus duidelijk twee fasen te onderscheiden : een eerste fase begint op 25 november 1988 met de uiteindelijke verdediging van het afstudeerwerk, en eindigt op 12 december 1988 op het ogenblik dat de deliberatiecommissie beslist dat SOENS niet voldaan heeft aan de proeven, maar dat hem toegelaten wordt een nieuw afstudeerwerk te maken tegen ultimo maart 1989.

De tweede fase start op 24 maart 1989 en eindigt enkele dagen later met de statutaire beslissing van de Minister en met de notificatie van deze beslissing aan SOENS. In deze tweede fase stelt de deliberatiecommissie vast dat verzoeker geen geldig nieuw afstudeerwerk heeft ingediend, wat leidt tot de bevestiging van zijn mislukking.

Bij lezing van het verzoekschrift valt ogenblikkelijk op dat alle grieven van verzoekende partij zich uitsluitend richten tegen de gebeurtenissen uit de eerste fase.

Het komt ons dus ook voor dat Karl SOENS, zo hij rechtsgeldig de quoterings van de examenjury wou aanvechten, hij dit hoorde te doen door binnen door wet gestelde termijnen de beslissing van de deliberatiecommissie van 12 december 1988 aan te vechten. Vanaf die datum stond de quoterings van zijn eerste afstudeerwerk vast.

In essentie kan het probleem herleid worden tot de vraag of een examenkandidaat het resultaat van een tweede zitting mag afwachten om een examenuitslag van de eerste zitting te betwisten, als zijn grieven uitsluitend betrekking hebben op de eerste zitting.

Ons lijkt het antwoord op deze vraag negatief te zijn, aangezien de uitslag van de eerste zitting zowel griefhoudend als definitief is. De negatieve gevolgen van een mislukking in de eerste zitting kunnen weliswaar verdwijnen door het slagen in de tweede zitting, maar deze hypothese ontslaat o.i. de examinandus niet van de verplichting tijdig het mislukken in de eerste zitting aan te vechten.

In casu kende Karl SOENS het resultaat van zijn afstudeerwerk definitief en met zekerheid op 20 december 1988. Hij kan dus op 17 mei 1989 geen ontvankelijk verzoekschrift meer indienen tegen de quoterings.";

### 3.2.2. Overwegende dat verzoeker repliceert :

"a) Het voorwerp van het annulatieberoep

115 De deliberatiecommissie heeft op 12 december 1988 haar beslissing inzake het slagen of zakken in beraad gehouden tot de verzoeker herexamens heeft afgelegd in het afstudeerwerk (ASW; zie memorie van wederantwoord stuk n° 36, de dato 14 december 1988) :

'De deliberatiecommissie houdt haar beslissing inzake het slagen of zakken in beraad tot U herexamens hebt afgelegd in : ASW...' (Verwerende partijen laten na dit stuk op te nemen in het administratief dossier.)

De deliberatiecommissie heeft krachtens artikel 64 §1 van het Koninklijk Besluit van 14 november 1968 de bevoegdheid om haar beslissing tot slagen of zakken in beraad te houden.

116 Dergelijke handeling waarbij de deliberatiecommissie haar beslissing uitstelt is een voorbereidende akte. Tegen een voorbereidende akte staat geen afzonderlijk beroep open voor de Raad van State waar deze geen onmiddellijk en definitief nadeel berokkent aan de rechts-

- onderhorige. Deze voorbereidende akte kan wel onderzocht worden naar aanleiding van een definitieve uitspraak.
- 117 Bij een schrijven gedateerd op 28 maart 1989, dat naar de verzoeker bij aangetekend schrijven werd verstuurd, deelt de Koninklijke Militaire School mede dat (zie memorie van wederantwoord stuk n° 104, ontvangen op 29 maart 1988) :
- '1 De deliberatiecommissie heeft besloten dat U niet geslaagd zijt in uw herkansingsexamen.
  - 2 De Comd van de K Mil Sch heeft besloten U het 5de jaar van de Polytechnische afdeling te laten hernemen met de 139e Polytechnische promotie'.
- Op 24 maart 1989 neemt de deliberatiecommissie van de Koninklijke Militaire School jegens verzoeker de beslissing dat hij niet geslaagd is in zijn 'herkansingsexamen'. Dit 'herkansingsexamen' in het geval van verzoeker is een 'eindexamen' in de zin van artikel 8 van het Ministerieel Besluit van 20 februari 1975. De deliberatiecommissie van de Koninklijke Militaire School beslist maw. op 24 maart dat verzoeker niet geslaagd is in het eindexamen van het vijfde en laatste jaar van de Polytechnische afdeling van de Koninklijke Militaire School tot het bekomen van de titel van burgerlijk Ingenieur. Verzoeker neemt hiervan kennis door een aangetekende notificatie op 29 maart 1989.
- 118 In tegenstelling tot haar in beraad houden in december 1988 (zie hoger onder 72), neemt de deliberatiecommissie op 24 maart 1989 een definitieve beslissing namelijk dat de verzoeker niet geslaagd is. De beslissing dat de verzoeker niet geslaagd is, is geen voorbereidende akte meer. Ze is dan ook definitief zodat pas nu een annulatieberoep er tegen mogelijk is.
- 119 Voor het eerst neemt de Commandant van de Koninklijke Militaire School de beslissing dat de verzoeker zijn jaar moet overdoen (zie hoger punt 113.). Ook deze beslissing is geen voorbereidende uitspraak. Zij is definitief en kan aldus het voorwerp vormen van een procedure tot annulatie bij de Raad van State.
- De verweersters houden aan de Raad van State, verkeerdelijk en zonder voorlegging van enig stuk, voor dat de deliberatiecommissie op 12 december 1988 een beslissing (tot niet slagen) zou genomen hebben.
- Bovendien maken verweersters een constructie waarbij zij spreken over essentiële fasen

(twee fasen) en over een beslissing in eerste en tweede zitting. Van een eerste zitting waarbij men na het beëindigen ervan ONMIDDELIJK geslaagd is of niet -zoals aan de Katholieke Universiteit van Leuven- is hier helemaal geen sprake. De deliberatiecommissie van de Koninklijke Militaire School houdt haar beslissing INZAKE HET SLAGEN OF ZAKKEN IN BERAAD krachtens artikel 64 § 1 van het K.B. van 14 november 1968. In tegenstelling tot wat door de verweersters wordt voorgehouden, worden de beslissingen van de deliberatiecommissie niet 'ad valvas' bekendgemaakt zoals wel het geval is bij de punten van de examens. Beslissingen van de deliberatiecommissie worden via de hiërarchische weg schriftelijk en persoonlijk medegedeeld op een daartoe voorziene standaardnota en moeten ondertekend worden voor 'gezien en kopie ontvangen' (zie supra punt 72.), hetzij genotifieerd per aangetekende brief (zie supra punt 113.).

120 Het is evenwel niet de bedoeling van de verzoeker om (zijn) annulatieberoep slechts te beperken tot de onder punt 113 vermelde beslissingen van de Commandant van de Koninklijke Militaire School en van de deliberatiecommissie. De verzoeker wenst tevens de vernietiging te bekomen van de onwettige samenstellende en voorbereidende perikelen die kleven aan het resultaat van de hele verrichting en er één geheel mee uitmaken. De onwettige en voorbereidende perikelen zijn :

- De quotatie van 2 op 20 door Prof. Vloeberghs, de tweede lezer, op 25 november 1988;
- De quotatie van 2 op 20 door Kapitein Leysen, de eerste lezer, op 29 november 1988;
- De quotatie van de examenjury van 5 op 20 voor de mondelinge en openbare verdediging door de verzoeker van zijn eindstudiewerk op 30 november 1988;
- Het in beraad houden van de beslissing inzake het slagen of zakken door de deliberatiecommissie op 12 december 1989 (lees : 1988) (zie memorie van wederantwoord stuk n° 36.0);

Het resultaat van de hele verrichting zijn de beslissingen zoals aan de verzoeker genotificeerd met een aangetekend stuk de dato 28 maart 1989 (zie memorie van wederantwoord, stuk n° 104.0) :

- De beslissing dat de verzoeker niet geslaagd is;

- De beslissing dat de verzoeker het vijfde jaar moet hernemen;

b) Gevolg

122 De rechtspraak zoals uitgewerkt in de zaak 'T. Gem.' n° 26.597 van 3 juni 1986 waarbij geoordeeld wordt dat met het indienen van een annulatieberoep bij de Raad van State tegen een examenbeslissing tot zakken in eerste zittijd, niet mag gewacht worden tot na een nieuwe beslissing in de tweede zittijd gaat in deze zaak niet op. De reden hiervoor is dat in casu de deliberatiecommissie van de Koninklijke Militaire School, haar beslissing inzake het al of niet slagen in beraad hield zoals voorzien in het artikel 64 § 1 van het K.B. van 14 november 1968.

c) Het arrest Henry

123 In ondergeschikte orde, voor zover de Raad van State van oordeel zou zijn dat (...) er van geen voorbereidende akte sprake is, quod non, dan is het zeker dat de rechten van de verzoeker niet vervallen omdat hij enkel na tussenkomst van de definitieve beslissingen is opgekomen en niet naar aanleiding van de voorafgaande onwettige perikelen die kleven aan de uiteindelijke beslissingen, die het resultaat zijn van de verrichting van het organiseren van het eindexamen (zie Les Nouvelles, Droit Administratif, n° 1003 :

'L'annulation de l'ensemble de l'opération peut être poursuivie en raison de l'illégalité d'un de ses éléments, alors même que cet élément aurait pu faire l'objet d'un recours en annulation et que le délai est prescrit'.)

124 In toepassing trouwens van het arrest Henry (n° 15.340 van 8 juni 1972) zal verzoeker de uiteindelijke beslissingen van 28 maart 1989 aanvechten op basis van de onwettigheid van de samenstellende en voorbereidende perikelen (zie supra n° 120.).

d) De ontvankelijkheid : besluit

125 Men kan niet redelijk betwisten dat de vervaltermijn van 60 dagen, wat betreft het annulatieberoep, niet werd gerespecteerd. Bij aangetekend schrijven van 20 mei 1989 stelde de eiser immers een annulatieberoep in bij de Raad van State tot vernietiging van de beslissing dat hij niet geslaagd was in zijn vijfde en laatste jaar in de Polytechnische Afdeling van de Koninklijke Militaire School en dat hij zijn jaar diende over te doen. Deze beslissing werd hem medegedeeld met een aangetekend schrijven van 28 maart 1989.

126 Omwille van de redenen hoger uitgewerkt onder de punten 115 tot 125 en de rechtspraak van

de Raad van State inzake Henry (o.c.), is het annulatieberoep zowel voor alle samenstellende elementen als voor wat betreft het eindresultaat ontvankelijk.

127 Wat betreft de beslissing van de Commandant van de Koninklijke Militaire School dat de eiser zijn jaar moet overdoen (zie hoger onder punt 55), kan men eveneens niet redelijk betwisten dat tegen deze beslissing, die aan de verzoeker werd medegedeeld bij hetzelfde aangetekend schrijven van 28 maart 1989, ontvankelijk is. (sic)

128 Aangezien de termijn van 60 dagen werd gerespecteerd voor het annulatieberoep tegen de beslissing van de verzoeker dat hij niet geslaagd is en dat hij zijn jaar moet overdoen, kan men niet geldig oordelen dat deze zaak om die reden ook onontvankelijk is.";

3.2.3.1. Overwegende dat de deliberatiecommissie van de Koninklijke Militaire School twee beslissingen heeft genomen : een eerste op 12 december 1988, een tweede op 24 maart 1989; dat de beslissing van 24 maart 1989 inhoudt dat verzoeker mislukt is in het herexamen in zijn vijfde jaar van de polytechnische afdeling van de Koninklijke Militaire School; dat deze beslissing aan verzoeker werd betekend door luitenant-kolonel CELKA, commandant van de Applicatieschool, met een aangetekende brief van 28 maart 1989, door verzoeker ontvangen op 29 maart 1989; dat niet kan worden betwist dat het op 20 mei 1989 ter post aangetekend verzoekschrift tot nietigverklaring binnen de beroepstermijn van zestig dagen werd ingediend, in de mate het gericht is tegen de beslissing van 24 maart 1989;

3.2.3.2. Overwegende dat de precieze inhoud van de beslissing van 12 december 1988 niet blijkt uit de notulen of het proces-verbaal van de beraadslaging; dat uit de stukken enerzijds wel blijkt dat op die datum "de deliberatiecommissie haar beslissing (heeft) uitgesteld tot (verzoeker) herexamens zal afgelegd hebben" en anderzijds blijkt dat "de deliberatiecommissie ... haar beslissing inzake het slagen of zakken in beraad (houdt)

tot (verzoeker) herexamens (heeft) afgelegd in ASW" (afstudeerwerk);

3.2.3.3. Overwegende dat artikel 64, § 1, van het koninklijk besluit van 14 november 1968 betreffende de organisatie van de Koninklijke Militaire School, oorspronkelijk luidde, alvorens het door artikel 4 van het koninklijk besluit van 8 november 1993 werd gewijzigd, als volgt :

"Een deliberatiecommissie beslist, op grond van de aan de leerling toegekende cijfers en beoordelingen en bij toepassing van de door de Minister van Landsverdediging vastgelegde criteria inzake het slagen of het zakken voor de verschillende examens.

Wanneer echter de leerling voor een overgangs- of voor een eindexamen het aan de gestelde maatstaf beantwoordend cijfer niet heeft behaald, kan de deliberatiecommissie haar beslissing in beraad houden tot de betrokken leerling een nieuw examen heeft afgelegd. Dit laatste moet vóór de aanvang van het volgende studiejaar plaatshebben; gaat het om het eindexamen, dan moet het binnen een maximumtermijn van drie maanden na het eindexamen plaatshebben.

Slaagt de leerling niet voor dit tweede examen, dan deelt de deliberatiecommissie aan de commandant van de Koninklijke Militaire School haar advies mede omtrent één der in artikel 65 genoemde maatregelen";

dat uit artikel 64, § 1, tweede lid, van het koninklijk besluit van 14 november 1968 duidelijk blijkt dat de deliberatiecommissie haar beslissing in beraad kan houden tot de betrokken leerling een nieuw examen heeft afgelegd; dat in het derde lid uitdrukkelijk sprake is van een "tweede examen"; dat dit erop wijst dat er in een tweede zittijd een tweede examen dient te worden afgelegd; dat indien verzoeker de beslissing van de deliberatiecommissie van 12 december 1988 ontvankelijk binnen de beroepstermijn van zestig dagen wenste aan te vechten met een beroep tot nietigverklaring hij dit diende te doen zonder het eindresultaat van de tweede zittijd met de beoordeling van 24 maart 1989 af te wachten; dat de inhoud van de eerste beslissing van de deliberatiecommissie van 12 december 1988 om de beslis-

sing tot slagen of zakken in beraad te houden tot na het afleggen van herexamens aan verzoeker werd betekend met een nota van luitenant-kolonel VAN CAUWENBERGH, commandant van de Applicatieschool, van 14 december 1988, nota die verzoeker zelf aan het dossier heeft toegevoegd; dat het verzoekschrift van 20 mei 1989 dan ook buiten de beroepstermijn van zestig dagen is ingediend voorzover het gericht is tegen de beslissing van 12 december 1988;

### 3.3. Het belang.

3.3.1. Overwegende dat de verwerende partij opwerpt wat volgt :

"5. Uit deze stukken blijkt o.m. dat betrokkene op 1 juni 1991 op pensioen werd gesteld wegens fysieke ongeschiktheid. Deze oppensioenstelling, welke niet werd aangevochten door betrokkene, is definitief. Daaruit volgt, m.h.o. op de eventuele beoordeling van het belang van verzoeker, dat hij in geen geval ooit nog in de krijgsmacht kan dienen weze het als leerling of in een andere hoedanigheid. Rekening houdend met het feit dat het initieel afstudeerwerk van betrokkene in geen enkele hypothese als afdoende kan aanvaard worden en bijgevolg bij een hypothetisch rechtsherstel hij in elk geval een nieuw afstudeerwerk zou moeten afleveren als kandidaat-beroepsofficier, wat hij niet meer kan zijn (cf. de oppensioenstelling) moet onderzocht worden of betrokkene nog belang heeft bij het bekomen van de vernietiging van de beslissing van de deliberatiecommissie.";

3.3.2. Overwegende dat verzoekers raadsman, hiertoe aangespoord door het bevoegde lid van het Auditoraat, hierop het volgende antwoordt :

"Met deze wenst mijn cliënt u mede te delen dat hij van oordeel is dat in deze zaak zijn initiële belang niet substantieel is afgenomen en hij nog steeds het rechtens vereiste belang bezit. In wat volgt zal ik de redenen vermelden waarom mijn cliënt dit belang nog aanwezig acht.

Voorafgaandelijk, doch in zeer ondergeschikte orde, weze het me toegestaan de beschouwingen zoals

naar voor gebracht in uw brief onder al. 2 en 3 te nuanceren. Terecht heeft U vastgesteld dat noch de beslissing tot lichamelijke ongeschiktheid noch de beslissing tot oppensioenstelling door een annulatieberoep werden aangevochten. Of dit eenduidig zou kunnen betekenen dat mijn cliënt in geen geval ooit nog in de krijgsmacht kan dienen lijkt mij niet vanzelfsprekend. Mijn overweging stoelt o.a. op het gegeven dat binnen het Ministerie van Landsverdediging tevens personeel in niet-militaire hoedanigheid wordt tewerkgesteld. Het is niet duidelijk of bedoelde lichamelijke ongeschiktheid tot dienst in casu verzoeker ook kan uitbreiding vinden wat betreft de tewerkstelling bij de Krijgsmacht in niet militaire hoedanigheid.

Met betrekking tot het belang van verzoeker

#### IN HOOFDORDE

Het belang van de verzoeker is het voordeel dat hij verwacht uit het verdwijnen van de schade die voor hem is ontstaan uit de bestreden beslissingen, welke verdwijning het verhoopte gevolg is van de gevorderde vernietiging. (A. MAST, J. DUJARDIN, Overzicht van het Belgisch administratief recht, 1994, p. 720).

De schade die verzoeker ondervindt als gevolg van de door hem bestreden beslissingen kan grosso modo worden ingedeeld in twee categorieën : nadelige gevolgen die zich enerzijds situeren binnen de werkingssfeer van de krijgsmacht, en anderzijds daarbuiten (zie bijlage 1).

Aldus kan ik niet-limitatief, enkele betekenisvolle schadeposten voor beide categorieën als volgt vermelden :

- a) binnen de werkingssfeer van de krijgsmacht  
Mijn cliënt heeft de aanstelling in de graad van onderluitenant verloren;  
Mijn cliënt werd in de graad van soldaat op pensioen gesteld (zie stamboek uittreksel in het administratief dossier);
- b) buiten de werkingssfeer van de krijgsmacht  
Mijn cliënt bezit niet het getuigschrift einde studiën van de KMS (Polytechnische afdeling);  
Mijn cliënt mag niet de titel voeren van burgerlijk ingenieur (zie bijlage 2, uittreksel uit de codificatie van de onderwijswetgeving en de reglementering);  
Mijn cliënt kan niet mededingen naar een betrekking van niveau A bij het Openbaar Ambt (bijlagen 4 en 5 : copie van pagina 4 uit de 'Examen Agenda' van oktober 1995 van het Vast Wervingssecretariaat);  
Mijn cliënt heeft geen toegang tot allumniverenigingen noch beroepsverenigingen inbegrepen ingenieursverenigingen;

Mijn cliënt kan niet genieten van de voordelen die verbonden zijn aan het lidmaatschap van zulke verenigingen (zie bijlagen 6, 7 en 8);  
Mijn cliënt heeft geen werkelijke toegang tot het postuniversitair onderwijs;  
Mijn cliënt heeft als dusdanig met goed gevolg de aanvullende studies van Burgerlijk Ingenieur in het industrieel beleid aan de KU Leuven beëindigd, doch blijft met het nadeel dat de KU Leuven wacht met de uitreiking van zijn aanvullend diploma totdat de verzoeker houder is van het preliminair getuigschrift einde studiën KMS.

Het dient vastgesteld dat de U bekende gewijzigde omstandigheden nl. de ongeschiktheid en de oppensioenstelling geenszins afbreuk doen aan het voordeel dat verzoeker initieel verwacht uit het indienen van zijn verzoekschrift tot annulatie bij de Raad van State.

Daarbij komt, in tegenstelling tot wat verwerende partijen zouden kunnen opwerpen, dat de gevorderde annulatie onverminderd (minstens substantieel) de voor verzoeker nadelige gevolgen ongedaan kan maken.

Dit geldt in het bijzonder, doch niet exclusief, voor de schadeposten die zich situeren in de werkingssfeer buiten de krijgsmacht (supra).

Verzoeker behoudt derhalve het rechtens vereiste belang.

#### IN ONDERGESCHIKTE ORDE

De Raad van State heeft in het verleden gewezen dat het personeelslid dat in de loop van het geding op pensioen gesteld wordt, echter een belang (zij het moreel) kan behouden bij de vernietiging van beslissingen die hem werden opgelegd toen hij nog in dienst was (o.a. : R.v.St., ALLARD, nr. 21595 van 25 november 1981.)

#### RANDBESCHOUWING

De waarschijnlijke stelling van verwerende partijen waarbij zij een gemis aan belang stoelend op het enkelvoudig feit dat het initieel afstudeerwerk van verzoeker in geen enkele hypothese kan aanvaard worden en bijgevolg bij een hypothetisch rechtsherstel hij in elk geval een nieuw afstudeerwerk zou moeten afleveren als kandidaat-beroepsofficier, wat hij niet meer kan zijn (cfr. de oppensioenstelling) kan niet weerhouden worden.

Dit zou immers neerkomen op het negeren van het beginsel zelf van de administratieve rechtspraak nu de verwerende partijen - voor wettig houdend wat de administratieve rechter onwettig zou kunnen achten - vandaag reeds aankondigen zich niet aan een eventueel tussen te komen vernietigingsarrest te zullen storen.

Inderdaad, het door verweerders gepostuleerde 'feit' dat het initieel afstudeerwerk van verzoeker in geen enkele hypothese kan aanvaard worden en 'bijgevolg' verzoeker in elk geval een nieuw afstu-

deurwerk zou moeten afleveren maakt precies het onderwerp uit van het verzoek tot nietigverklaring.

Verzoeker mag verwachten dat in geval van annulatie door de Raad van State verwerende partijen een nieuwe beslissing jegens hem zullen nemen, zich plaatsend op het tijdstip en in de omstandigheden van de vernietigde beslissing.";

3.3.3. Overwegende dat op basis van dit uitvoerig betoog vooralsnog kan worden aangenomen dat er geen redenen blijken te zijn om verzoekers belang te betwisten;

#### 4. Over de gegrondheid van het beroep.

4.1.1. Overwegende dat verzoeker als eerste middel "schending van de vormvereisten" aanvoert; dat hij zijn middel expliciteert als volgt :

- "1. De permanente voorschriften van de studiedirectie bepalen de regels en de procedure voor de kwotering van het eindwerk van de leerlingen aan de Polytechnische Afdeling van de Koninklijke Militaire School.  
Deze regels stellen in hoofdstuk 6 n° 13 dat de officieren-leerlingen hun eindwerk mondeling en openbaar moeten verdedigen voor een examenjury. Hoofdstuk 6 n° 12 en n° 14 vermelden dat de punten die door de lezers werden gegeven niet mogen worden medegedeeld aan de examenjury.  
Er werd evenwel net voor de mondelinge verdediging van het eindwerk van verzoeker een vergadering belegd tussen de lezers en de jury (die de mondelinge verdediging kwoteert). Hierbij werd een essentiële vormvereiste geschonden daar, aan de examenjury de punten, minstens de overtuiging van de kwotanten op het schriftelijk gedeelte (lezers) dat bedrog zou hebben plaatsgevonden, werd medegedeeld.  
Door deze procedure werd de vooringenomenheid van de examenjury bewerkstelligd en werden de op straffe van nietigheid voorgeschreven vormvereisten niet nageleefd.
2. De verzoeker werd niet gehoord door de examencommissie noch door de deliberatiecommissie in verband met het zagezegde bedrog.  
Indien de verzoeker op correcte wijze gehoord was geweest zoals in de tuchtrechtelijke procedure, zou men hebben kunnen vaststellen dat er geenszins van bedrog sprake kan zijn.

Dit hoorrecht is een vormvereiste die de nietigheid van de bestreden administratieve beslissing tot gevolg heeft.

3. Alhoewel de tuchtrechtelijke overheid op 11 januari 1989 bevestigt dat er van geen bedrog sprake kan zijn, meenden de examinatoren (de lezers en de examenjury) en de deliberatiecommissie dat de verzoeker dient te zakken omwille van bedrog.

Men houdt derhalve geen rekening met het tuchtrechtelijke gewijsde dat zich aan de examinatoren en de deliberatiecommissie opdringt.

Aangezien ook het weigeren van het tuchtrechtelijke gewijsde een schending uitmaakt van een vormvereiste, dienen de bestreden administratieve beslissingen te worden nietig verklaard.

4. De overheid die een voldoende prestatie eist als voorwaarde om een voordeel, zoals een diploma, te verkrijgen, heeft de verplichting met voldoende duidelijkheid de vereisten (onder andere een duidelijk omschreven opdracht, voortdurende en precieze richtlijnen, objectieve beoordelingsnormen, enz...) kenbaar te maken waaraan moet worden voldaan om het voordeel te verkrijgen - om het diploma te behalen.

Ten aanzien van een beslissing van een deliberatiecommissie voor een afstudeerwerk is vereist dat de zwakheden en verdiensten, alsook de aangelegde maatstaven worden vermeld in een verslag dat van tevoren aan alle leden van de commissie is medegedeeld of tijdig voor hen ter beschikking is gesteld, samen met een voorstel van beslissing.

Enkel indien de bespreking van dat verslag en de goedkeuring ervan, samen met de door de examinatoren vastgestelde punten, zijn opgenomen in de notulen van de vergadering van de respectievelijke organen, kunnen die notulen worden beschouwd als een stuk dat vereist is om aan te tonen dat de op grond van nietigheid voorgeschreven vormvereisten zouden gerespecteerd zijn.

5. De examinatoren en de deliberatiecommissie hebben het eindwerk van verzoeker op andere normen beoordeeld dan deze die door de studiedirectie in haar permanente voorschriften, namelijk hoofdstuk n° 6, werden vastgelegd en die werden toegepast voor andere promotiemakers van de verzoeker. De beoordeling van de examinatoren en de deliberatiecommissie kunnen de toets van de aanvaardbaarheid niet doorstaan en nemen de grenzen van de redelijkheid (02/20) van goed bestuur niet in acht.

Door deze onwettige beoordeling worden de op straffe van vormelijke nietigheid vastgestelde normen niet nageleefd zodat een vernietiging van de beslissingen van de examinatoren en van de deliberatiecommissie zich opdringt.";

4.1.2. Overwegende dat de verwerende partij hierop antwoordt hetgeen volgt :

"a. Inleiding

Bevestigt de Raad van State de onontvankelijkheid *ratione temporis* van punt I.a. van het voorwerp van het beroep, dan leidt dit tot de verwerping van het beroep in zijn geheel.

Inderdaad beperken de drie rechtsmiddelen van het beroep zich tot kritiek op de quoterings door de examenjury van het eerste afstudeerwerk en op de besluiten van de deliberatiecommissie van 12 december 1988. Verzoeker laat geen enkele grief gelden die op de beslissing van 24 maart 1989 toepasselijk is. Tegen het enig overblijvend onderdeel van het voorwerp van het verzoekschrift wordt dus geen rechtsmiddel ingeroepen.

Nochtans zal verwerende partij subsidiair eveneens aantonen dat de middelen ongegrond zijn.

b. Opmerking m.b.t. het verzoekschrift

De uiterst beknopte uiteenzetting der feiten in het verzoekschrift (blz 2 en 3) is zowel subjectief als onvolledig. Verzoeker suggereert dat de autoriteiten van de Koninklijke Militaire School hem wilden treffen om de rol die hij zou hebben gespeeld m.b.t. de diplomaproblematiek.

De bewering moet met klem worden afgewezen, we zullen dit trouwens in detail doen bij de bespreking van het derde middel.

Verzoeker stelt ook dat een tuchtrechtelijk gewijsde zou bestaan dat hem vrijpleit van de beschuldiging van bedrog.

Er bestaat evenwel geen tuchtrechtelijk gewijsde in de 'bedrog' zaak. Verzoeker verzwijgt immers dat op grond van de valse verklaringen door SOENS afgelegd tijdens de eerste procedure het onderzoek heropend werd. Dit nieuwe tuchtonderzoek, waarin zowel de valse verklaringen als het bedrog zouden onderzocht worden, kon nog niet worden afgesloten omdat verzoeker sinds 17 januari 1989 ononderbroken van medische vrijstellingen geniet.

Verzoeker is van het bestaan van dit nieuw tuchtonderzoek op de hoogte. Hij verkiest het echter te verzwijgen in zijn verzoekschrift.

c. Subsidiair onderzoek van de middelen

(1) Eerste middel

Volgens verzoekende partij zouden vormvereisten zijn geschonden.

In een eerste argument poneert hij dat de directeur en de tweede lezer hun quoterings zouden kenbaar gemaakt hebben aan de jury vóór de mondelinge verdediging, wat door de 'Bestendige voorschriften van de studiedirecteur' verboden is, (Stuk 34, hoofdstuk VI, b. (4)).

Deze bewering mist elke feitelijke grondslag. Zowel de juryleden als de directeur en tweede lezer zelf verklaren formeel dat hun quoterings NIET bekend werd gemaakt aan de jury.

Het hoeft dan ook geen verbazing te wekken dat verzoekende partij geen enkel spoor van bewijs kan aanvoeren. Het tweede en derde argument handelt over het bedrog. De examencommissie zou hun niet terzake hebben gehoord en zou geen rekening hebben gehouden met het tuchtrechtelijk gewijsde.

Verzoeker vergist zich op beide punten.

Blijkbaar ontgaat het hem dat zijn lage score te wijten is aan twee factoren.

Ten eerste bestaat zijn afstudeerwerk voor het overgrote deel plagiaat. Toen hij vaststelde dat dit feit was ontdekt heeft hij dit trouwens toegegeven in zijn 'errata nr. 2'. Of dit plagiaat geschiedde uit onkunde, luiheid, nonchalance, intentioneel bedrog, of uit andere oorzaken doet niets terzake : de academische waarde van het werk was tot nul herleid.

Ten tweede hebben zowel de lezers als de examinatoren vastgesteld dat hij in de uitwerking van het gesteld probleem en in het enige originele onderdeel van zijn eindwerk een onbestaand probleem heeft aangepakt. Zowel Professor VLOEBERGHES als Kapitein LEYSEN tonen dat aan : 'vals probleem ... daardoor is de waarde van de oplossing geleverd door het expert-systeem zeer flauw en niet realistisch ...', heeft zich beperkt tot het 'oplossen' van een in de realiteit onbestaand probleem ... nochtans werd hem hierop, alvorens hij aan de implementatie van deze 'oplossing' begon, door Majoor GOFFART gewezen ...

Ook deze tweede vaststelling leidt tot de waarde-loosheid van het eindwerk.

Uit clementie werd het laattijdig indienen van het eindwerk zelfs niet gesanctioneerd.

De argumenten van verzoeker zijn dus niet dienend : het plagiaat werd toegegeven, het eindwerk was ook op grond van andere overwegingen vrijwel waarde-loos, en er is tenslotte helemaal geen sprake van enig tuchtrechtelijk gewijsde, wat we in de uiteenzetting der feiten hebben aangetoond.

In een vierde argument stelt Karl SOENS dat de vereisten voor het slagen, o.m. in een afstudeerwerk voldoende moeten gepreciseerd zijn, en dat de deliberatiecommissie moet voorgelicht zijn over de zwakheden en verdiensten van het werk.

Verzoeker kan moeilijk staande houden dat de studievereisten niet voldoende precies zijn : er zijn terzake bepalingen in de wet en in het koninklijk en ministerieel besluit m.b.t. de Koninklijke Militaire School. Daarenboven bestaan heel gedetailleerde voorschriften over het afstudeerwerk, voorschriften waarnaar verzoeker trouwens zelf verwijst : hoofdstuk VI van de Bestendige Voorschriften van de Studiedirecteur.

De deliberatiecommissie beschikt tijdens het uitvoeren van haar opdracht over alle ter zake dienende documenten : het volledig dossier van betrokkene, alle uitslagen van alle academiejaren, de verslagen van examinatoren enz.

In een vijfde argument stelt verzoeker dat zijn afstudeerwerk niet volgens de voorgeschreven normen zou zijn beoordeeld en dat de quoteringsgrenzen van de redelijkheid overschrijdt.

Voor de bespreking van dit argument verwijzen we naar het tweede middel.";

#### 4.1.3. Overwegende dat verzoeker repliceert :

"a) De sfeerschepperij georganiseerd door Kapitein Leysen

158 De bestendige voorschriften van de studiedirecteur bepalen de regels en de procedure voor de quoteringsgrenzen van het eindwerk van de leerlingen aan de Polytechnische Afdeling van de Koninklijke Militaire School.

Deze regels stellen ondermeer dat de officieren-leerlingen hun eindwerk mondeling en openbaar moeten verdedigen voor een examenjury. Deze jury wordt om haar onafhankelijkheid te waarborgen, op een bijzondere manier samengesteld. Hoofdstuk 6 n° 12 en n° 14 vermelden dat de punten die door de lezers werden gegeven niet mogen worden medegedeeld aan de examenjury. Men wil de beïnvloeding van de examenjury, die onafhankelijk dient te oordelen, apart van de eerste en tweede lezer, tegen gaan.

159 Hoger onder de punten 57 en volgende legde de verzoeker uit hoe Kapitein Leysen de zogenoemde fraude van verzoeker aan iedereen uitbazuinde. Deze houding wordt geïllustreerd door de brief die de Kapitein op 29 november 1989 schrijft met kopie naar de studiedirecteur, Prof. Vloeberghs en naar de Directeur van het

Centrum voor Informatica van de Koninklijke Militaire School.

Deze brief, die 1 dag voor de mondelinge verdediging van de verzoeker van zijn eindstudiewerk, werd verstuurd, getuigt van de sfeerschepperij die gemaakt werd door Kapitein Leysen.

160 Hoger onder punt n° 57. beschrijft de verzoeker hoe Kapitein Leysen, tezamen met de directeur van het Centrum van Informatica (die een kopie van de brief van 29 november 1989 had ontvangen), een vergadering hadden met de examenjury even voor de verzoeker zijn mondelinge uiteenzetting mocht doen. De beïnvloeding van de jury en de hogervermelde onderbrekingen door Kapitein Leysen, zorgden ervoor dat de verzoeker, die 2 maal voor een internationaal forum mocht spreken over ditzelfde onderwerp, voor zijn mondelinge verdediging op zijn eindwerk, slechts 5 punten op 20 mocht ontvangen van de examenjury. Zulks is in tegenstrijd met de geest en de letter van de bestendige voorschriften van de studiedirecteur zodat de bestreden administratieve beslissingen nietig zijn.

b) Tweemaal voor hetzelfde gequoteerd

161 Hoger bewees de verzoeker dat de examenjury wat haar quotatie betreft aangaande de mondelinge uiteenzetting van verzoeker, beïnvloedt werd door de sfeerschepperij van Kapitein Leysen. Het gevolg hiervan was dat de verzoeker twee maal voor het zogezegde plagiaat werd gesanctioneerd. Gelet op het principe, non bis in idem, schond de examenjury, zo zij bevoegd was om over plagiaat te oordelen, quod non, de haar opgelegde regels. Omwille van de schending van dit rechtsprincipe, non bis in idem, zijn de bestreden administratieve beslissingen nietig.

c) Geen quoterings van een mondelinge verdediging

162 Het zogezegde plagiaat, dat te maken heeft met het 'stelen' van een geschreven tekst, kan onmogelijk enige relevantie hebben met de mondelinge uiteenzetting over het afstudeerwerk van verzoeker. De manier waarop de examencommissie de verzoeker quoteerde, namelijk door rekening te houden met de niet-bewezen aanklacht van bedrog, (ZOALS TOEGEGEVEN DOOR DE DELIBERATIECOMMISSIE in haar memorie van antwoord pagina 15 : 'Het door Soens toegegeven plagiaat ... hebben ertoe geleid dat de examenjury terecht het afstudeerwerk als nagenoeg waardeloos heeft gequoteerd' en door de Belgische Staat in haar Memorie van antwoord pag 16. : 'De auteur van de studie van het KHID behoorde niet tot de

examenjury of tot de lezers van het werk zodat dit feit zonder de waakzaamheid van Professor Vloeberghs en Kapitein Leysen wellicht onopgemerkt zou zijn gebleven') is in strijd met de bestendige voorschriften van de studiedirecteur (deze stellen onder punt 6.12.(5) dat : 'de taal en houding voor 5 punten telt; de waarde van de uiteenzetting voor 10 punten telt; en de bewijsvoering tijdens de bespreking voor 5 punten telt') gequoteerd. Deze stellen niet dat de examenjury rekening dient te houden met het schriftelijk werk. De examenjury dient wel de wijze en de manier van de openbare verdediging van het werk te quoteren (zie bestendige voorschriften, artikel 6.13, administratief dossier n°). Deze vormvereiste, waarbij de examenjury dient te oordelen over de mondelinge verdediging door de verzoeker van zijn eindwerk, en niet over de schriftelijke uiteenzetting, werd overtreden wat de nietigheid van de bestreden administratieve beslissingen tot gevolg heeft.

d) Hoorrecht

163 Uit de hogervermelde feiten blijkt dat de verzoeker voorafgaand aan de quoteren van Kapitein Leysen, de eerste lezer op 29 november 1988 (zie memorie van wederantwoord, stuk n° 26.0), en de quoteren van Prof. Vloeberghs, de tweede lezer op 25 november 1988, met betrekking tot het zagezegde niet bewezen plagiaat, niet gehoord werd. Ook door de deliberatiecommissie werd de verzoeker niet gehoord. Het is duidelijk dat, zo de verzoeker gehoord was geweest, hij ook zoals op 11 januari 1989 naar aanleiding van de tuchtprocedure, zou in staat geweest zijn om deze organen van zijn onschuld te overtuigen. Door na te laten om de verzoeker te horen betreffende de aantijging van niet-bewezen plagiaat werd een vormvereiste geschonden, die de nietigheid van de bestreden administratieve handelingen met zich meebrengt.

e) Geen duidelijkheid van de vereisten

164 Zoals in het verzoekschrift werd uiteengezet, is de overheid die een voldoende prestatie eist als voorwaarde om een voordeel, zoals een diploma, te verkrijgen, verplicht om met voldoende duidelijkheid de vereisten (onder andere een duidelijk omschreven opdracht, voortdurende en precieze richtlijnen, objectieve beoordelingsnormen, enz...) kenbaar te maken waaraan moet worden voldaan om het voordeel te verkrijgen - om het diploma te behalen. Kapitein Leysen is in gebreke gebleven duidelijke vereisten te stellen, zie supra punten 47. en 53.

Door deze vereisten pas op het ogenblik van de quotatie tegen te werpen aan verzoeker overtreedt de Kapitein een vormvereiste, die de nietigheid van de bestreden administratieve beslissingen met zich meebrengt.

- 165 Tevens vereisen de regels van behoorlijk bestuur dat men ten aanzien van een beslissing van een deliberatiecommissie voor een afstudeerwerk de zwakheden en verdiensten, alsook de aangelegde maatstaven overneemt in een verslag dat van tevoren aan alle leden van de commissie is medegedeeld of tijdig voor hen ter beschikking is gesteld, samen met een voorstel van beslissing.

Uit het administratief dossier dat door de verwerende partijen werd neergelegd blijkt niet dat men de vervulling van deze formaliteiten heeft opgenomen in de notulen van de vergadering van de deliberatiecommissie. De verwerende partijen laten derhalve na te bewijzen dat zij de op grond van nietigheid voorgeschreven vormvereisten hebben gerespecteerd. Door deze nalatigheid laten de verwerende partijen na te bewijzen dat zij de hogervermelde op grond van nietigheid voorgeschreven vormvereisten gerespecteerd hebben wat de nietigheid van de bestreden administratieve handelingen met zich meebrengt.

f) Laattijdigheid als sanctie

- 166 Uit de feiten blijkt dat de tweede lezer, Professor Vloeberghs, in tegenstelling tot wat de verwerende partijen in hun memorie van antwoord beweren, bij de quoterings van het afstudeerwerk, rekening heeft gehouden met het enkele uren te laat afgeven door verzoeker (zie memorie van wederantwoord, stuk n° 25.0). Nergens worden in de bestendige voorschriften, die over de quoterings van het afstudeerwerk handelen, aan de eerste noch aan de tweede lezer, een bevoegdheid gegeven om de eventuele laattijdigheid van de afgifte van het afstudeerwerk door een negatieve quotatie te sanctioneren.

Doordat de tweede lezer de laattijdige afgifte van het schriftelijke afstudeerwerk in de quotatie sanctioneerde, en de bestendige voorschriften deze bevoegdheid niet voorzien, werden de vormvereisten niet gerespecteerd wat de nietigheid met zich meebrengt van de aangevochten administratieve beslissingen.

g) Tijd geen element van de quotatie

- 167 Uit de feiten blijkt dat de tweede lezer, Professor Vloeberghs, met de laattijdige afgifte van het eindstudiewerk rekening hield voor de quotatie. De bestendige voorschriften van de studiedirecteur voorzien niet dat voor

de tijdige afgifte van het afstudeerwerk punten mogen gegeven (...) worden. De tijdigheid of de laattijdigheid vormen dan ook geen criterium van quotatie voor de eerste en de tweede lezer. Door nu wel rekening te houden met de tijd waarop het afstudeerwerk van de verzoeker werd afgegeven, werden de bestendige voorschriften van de studiedirecteur niet nageleefd. Door de niet naleving van de bestendige voorschriften van de studiedirecteur namelijk het quoteren naar aanleiding van de (on)tijdige afgifte van het eindstudeerwerk, worden de op de grond van nietigheid voorgeschreven vormvereisten niet nageleefd zodat de vernietiging van de aangevochten administratieve handelingen zich opdringt.

h) De schending van het tuchtrechtelijke gewijsde  
168 Alhoewel de tuchtrechtelijke overheid op 11 januari 1989 bevestigt dat er van geen bedrog naar aanleiding van de afgifte van het schriftelijke afstudeerwerk kan sprake zijn, besliste de deliberatiecommissie in haar beslissing de dato 24 maart 1989 dat de verzoeker niet geslaagd was. De deliberatiecommissie, hield in haar beslissing, in strijd met de dwingende regels van behoorlijk bestuur geen rekening met het tuchtrechtelijke gewijsde dat zich aan haar opdrong. Aangezien het over het hoofd zien van het tuchtrechtelijke gewijsde een schending uitmaakt van een vormvereiste, dienen de bestreden administratieve beslissingen te worden nietig verklaard.

i) Geen bespreking van de vrijspraak

169 De verweerster(s) bewijzen niet dat de vrijspraak van de verzoeker door het tuchtrechtelijke organisme op 11 januari 1989 besproken werd door de deliberatiecommissie. De regels van behoorlijk bestuur vereisen dat de leden van de deliberatiecommissie over alle feiten die verband houden met de te nemen beslissing, op de hoogte gehouden worden. Nergens bewijzen de verweersters, door de neerlegging van de notulen van de vergadering dat de leden van deze vergadering op de hoogte waren gebracht van de tuchtrechtelijke vrijspraak van de verzoeker. Bij gebrek aan aanwezigheid van deze vermelding in de notulen van de deliberatiecommissie, kan de Raad van State niet nagaan of deze op straffe van nietigheid voorgeschreven vormvereiste werd nageleefd, zodat weerom de nietigheid van de administratieve beslissingen zich opdringt.

j) Geen rekening met errata 2

171 Ondergeschikt, zo de bestendige voorschriften van de studiedirecteur de verzoeker verplichten om buiten de bibliografie naar de bronnen te verwijzen, quod non, dan hebben de eerste lezer, de tweede lezer en de deliberatiecommissie geen rekening gehouden met de errata 2. De deliberatiecommissie bewijst niet dat zij de bespreking van dit erratum 2 heeft opgenomen in haar notulen, welk stuk vereist is om aan te tonen dat de bevoegdheid die haar werd gegeven niet werd overschreden. Ook door het niet vermelden van de eventuele bespreking van het erratum 2 door de deliberatiecommissie in haar notulen, werd een essentiële vormvereiste niet nageleefd waardoor de vernietiging van de aangevochten administratieve beslissingen zich opdringt.

k) De mondelinge uiteenzetting werd als schriftelijk werk gequoteerd

172 De examenjury beoordeelt de mondelinge uiteenzetting. Zij is niet bevoegd cijfers toe te kennen op het schriftelijk werk en mag niet beïnvloed worden door de beoordeling van eerste en tweede lezer. Door de facto punten toe te kennen op het schriftelijk werk, overschreed de examenjury de regels zoals voorzien door de bestendige voorschriften van de studiedirecteur (zie hoger ondermeer onder 59).

Doordat de examenjury punten gaf op het schriftelijk werk, na beïnvloeding van Kapitein Leysen, werd een vormvereiste geschonden zodat de vernietiging van de aangevochten administratieve beslissing zich opdringt.

l) Tucht speelde een rol in de quoterings

173 Zoals verzoeker hoger bevestigde onder punt 48 betreffende de nota CI 384/88 (zie memorie van wederantwoord stuk n° 26.0) van Kapitein Leysen met als onderwerp de eindbeoordeling van het eindstudiewerk van Olt. K. SOENS (138 Pol) te herleiden valt tot één kritiek namelijk de houding van verzoeker. In alinea 1 spreekt de eerste lezer over 'de wijze waarop'. In alinea 2 schrijft de eerste lezer over 'De manier waarop'. In alinea 3 heeft de eerste lezer het weer over 'Een dergelijke handelwijze'. De alinea 4 wordt volledig toegewijd aan 'Misbruiken, vertrouwen, deontologie'.

Houding echter is een aspect dat verband houdt met de waardigheid van het ambt van officier van de Krijgsmacht en behoort tot het domein van de tucht.

Eerste lezer hanteert houding dus tucht als één van de voornaamste criteria bij de beoordeling.

Zulks is volledig in tegenspraak met de bestendige voorschriften van de studiedirecteur die nergens stellen dat de eerste lezer van het afstudeerwerk op een tuchtrechtelijke basis dient te quoteren.

Aangezien bij de quotering van het eindwerk van verzoeker, tuchtrechtelijke motieven een rol hebben gespeeld werden de vormvereisten zoals voorzien door de bestendige voorschriften van de studiedirecteur overschreden waardoor de vernietiging van de aangevochten administratieve beslissingen zich opdringt.

m) De onredelijkheid van de beslissing

174 Uit de feiten blijkt dat de quotering van het eindwerk van de verzoeker onredelijk is.

- De eerste lezer kent 0 op 20 toe voor geleverde inspanning, ondanks de symposia voor een internationaal publiek (zie supra onder punt 22. en onder punt 68.).
- Professor Vloeberghs waardeert de presentatie en kent 2 op 8 toe naar vorm (zie supra onder punt 39.). In verband hiermee acht Professor Schweicher op het eerste gezicht een quotatie van 6 op 8 punten niet onredelijk (zie supra onder punt 67.).
- Men quoteerde de verzoeker voor het feit dat hij zou plagiaat hebben gepleegd, terwijl hij voor deze aanklacht tuchtrechtelijk werd vrijgesproken.
- Men verwijt de verzoeker het onderwerp niet behandeld te hebben, dit voor de eerste maal bij de beoordeling, waar vooraf geen enkele opmerking werd gemaakt terwijl de lezers op de hoogte waren betreffende de afbakening tijdens de symposia. Ook bij de tussentijdse evaluaties werd nooit enige opmerking gemaakt (zie supra onder punt 44.).
- Alhoewel de voorkennis voor artificiële intelligentie groot dient te zijn, en alhoewel de verzoeker tweemaal sprak op een internationaal seminarie over zijn eindwerk, stelde men dat de verzoeker een totaal gebrek aan interesse en inzet ten toon spreidde.
- Daar waar door de bestendige regels van de studiedirecteur de verzoeker verplicht wordt om een overzichtelijk en samenhangende uiteenzetting te presenteren in zijn eindwerk, beschuldigt men nu de verzoeker van misbruik van documenten die een totaal gebrek aan deontologie zouden bewijzen.

- Daar waar men in de memorie van wederantwoord stelt dat men uit clementie geen punten aftrok voor de laattijdige indiening van het afstudeerwerk, blijkt dat men dit toch doet.
- Daar waar men geen rekening met het schriftelijk werk mag houden bij het mondelinge examen voor de examenjury wordt de verzoeker gequoteerd op dit schriftelijk gedeelte door deze jury...
- De verzoeker wordt gequoteerd op zijn houding in het afstudeerwerk terwijl zulk criteria niet weerhouden is in de bestendige voorschriften van de studiedirecteur (zie supra onder de punten 48., 52., 54. en 75.).
- De onredelijkheid wordt in de verf gezet door het feit dat de verzoeker steeds meer dan bevredigende studieresultaten behaalde, nooit enig herexamen had en 14,5 op 20 behaalde voor het eindexamen Telecom. Zonder rekening te houden met deze onredelijke anomalie op het eindwerk (2,6 op 20) behaalde verzoeker onderscheiding in zijn vijfde en laatste jaar Koninklijke Militaire School.

Het is duidelijk dat de redelijkheid als vormvereiste werd geschonden en dat daarom de aangevochten administratieve beslissingen dienen vernietigd te worden.";

4.1.4. Overwegende dat het eerste middel, zoals aangevoerd in het verzoekschrift tot nietigverklaring, kritiek bevat op de beoordeling door de examenjury van het eerste afstudeerwerk en op de beslissing van de deliberatiecommissie van 12 december 1988; dat hierboven, bij de bespreking van de ontvankelijkheid ratione temporis, werd vastgesteld dat het verzoekschrift buiten de beroepstermijn werd ingediend en derhalve onontvankelijk is in de mate het gericht is tegen de beslissing van 12 december 1988; dat het middel aangevoerd in het verzoekschrift geen kritiek bevat die specifiek betrekking heeft op de beslissing van 24 maart 1989, waarbij de deliberatiecommissie heeft geoordeeld dat verzoeker mislukt is in zijn herexamen; dat het eerste middel dan ook niet ontvankelijk is in de mate het betrekking zou hebben op de beslissing van 24 maart 1989;

4.2.1. Overwegende dat verzoeker als tweede middel "machtsoverschrijding" aanvoert; dat hij zijn middel expliciteert als volgt :

"1. De examinatoren en de deliberatiecommissie hebben het eindwerk van verzoeker op andere normen beoordeeld dan deze die door de studiedirectie in haar permanente voorschriften, namelijk hoofdstuk n° 6, werden vastgelegd en die werden toegepast voor promotiemakkers van de verzoeker. De beoordeling van de examinatoren en de deliberatiecommissie kunnen de toets van de aanvaardbaarheid niet doorstaan en nemen de grenzen van de redelijkheid (02/20) van goed bestuur niet in acht.

Door deze onwettige beoordeling overschrijden de examinatoren evenals de deliberatiecommissie de grenzen van de redelijkheid, die tevens een overschrijding is van de bevoegdheid die hun werd gegeven als administratieve overheid.

2. De examinatoren en de deliberatiecommissie moeten het eindwerk en de prestaties van de verzoeker kwoteren en hem al dan niet geslaagd verklaren in zijn 5<sup>e</sup> en laatste jaar aan de Polytechnische Afdeling van de Koninklijke Militaire School.

Zij mogen geen tuchtrechtelijke beslissingen nemen.

De verzoeker werd op het einde van het 5<sup>e</sup> jaar bekend als de 'onruststoker' in de school rond de problematiek van de nep-diploma's, dit in tegenstelling met 5 jaar lange en bewezen positieve ingesteldheid.

Hij stak echter niet onder stoelen of banken dat hij na zijn studies, zo snel mogelijk de krijgsmacht wenste te verlaten, ten einde een volwaardig en algemeen erkend universitair diploma van Burgerlijk Ingenieur te behalen.

Deze houding van verzoeker kon, indien daartoe aanleiding zou bestaan hebben, quod non, door zijn tuchtrechtelijke overste gesanctioneerd worden in een procedure die normaliter alle waarborgen heeft van een eerlijk proces.

Nu het 'bedrog' afgewezen werd, matigen de examinatoren (de lezers en de examenjury) en de deliberatiecommissie zich een tuchtrechtelijke bevoegdheid aan door de verzoeker te doen zakken omwille van deze contestatie.

De examinatoren en de deliberatiecommissie begaan derhalve een machtsoverschrijding in die mate dat zij een tuchtrechtelijke beslissing nemen waartoe zij niet bevoegd zijn.

3. De verzoeker werd niet gehoord door de examenjury noch door de deliberatiecommissie in verband met het zogezegde bedrog. Het is in

tegenspraak met de regels van goed bestuur, de procedureregels en tevens de regels zoals vastgesteld door het Europees Verdrag van de Rechten van de Mens wanneer men nalaat iemand te horen die van bedrog beschuldigd wordt. De bestreden administratieve handelingen dienen derhalve nietig verklaard, daar zowel de examenjury als de deliberatiecommissie haar bevoegdheid overtrad door verzoeker niet te horen.

4. De overheid die een voldoende prestatie eist als voorwaarde om een voordeel, zoals een diploma, te verkrijgen, heeft de verplichting met voldoende duidelijkheid de vereisten (onder andere een duidelijk omschreven opdracht, voortdurende en precieze richtlijnen, objectieve beoordelingsnormen, enz...) kenbaar te maken waaraan moet worden voldaan om het voordeel te verkrijgen - om het diploma te behalen.

Ten aanzien van een beslissing van een deliberatiecommissie voor een afstudeerwerk is vereist dat de zwakheden en verdiensten, alsook de aangelegde maatstaven worden vermeld in een verslag dat van tevoren aan alle leden van de commissie is medegedeeld of tijdig voor hen ter beschikking is gesteld, samen met een voorstel van beslissing.

Enkel indien de bespreking van dat verslag en de goedkeuring ervan, samen met de door de examinatoren vastgestelde punten, zijn opgenomen in de notulen van de vergadering van de respectievelijke organen, kunnen die notulen worden beschouwd als een stuk dat vereist is om aan te tonen dat deze organen de bevoegdheid die hun werd gegeven als administratieve overheid niet zouden overschreden hebben.

5. De permanente voorschriften van de studiedirectie bepalen de regels en de procedure voor de kwotering van het eindwerk van de leerlingen aan de Polytechnische Afdeling van de Koninklijke Militaire School.

Deze regels stellen in hoofdstuk 6 n° 13 dat de officieren-leerlingen hun eindwerk mondeling en openbaar moeten verdedigen voor een examenjury. Hoofdstuk 6 n° 12 en n° 14 vermelden dat de punten die door de lezers werden gegeven niet mogen worden medegedeeld aan de examenjury.

Er werd evenwel net voor de mondelinge verdediging van het eindwerk van verzoeker een vergadering belegd tussen de lezers en de examenjury (die de mondelinge verdediging kwoteert).

Door de procedure op een hoogst uitzonderlijk - merkwaardige, onvoorzichtige en voor kritiek vatbare wijze te 'interpreteren' overschreden

de examinatoren en ook de deliberatiecommissie hun bevoegdheid.";

4.2.2. Overwegende dat de verwerende partij hierop antwoordt :

"Ook in het tweede middel, de beweerdde machts-overschrijding, ontwikkelt verzoekende partij vijf argumenten. Meerdere daarvan zijn echter identiek aan argumenten in het eerste middel aangevoerd.

Dit is het geval voor het vierde argument, identiek aan het vierde in het eerste middel en het vijfde argument, identiek aan het eerste in het eerste middel. Voor deze punten verwijzen we naar onze uiteenzetting sub (1).

In een eerste argument stelt verzoeker dat de redelijkheidsgrens overschreden is.

Parafraserend op het arrest NOE, Nr 16.592 van 26 juli 1974 kan de Raad van State enkel een kennelijk volkomen in wanverhouding tot de gebreken staande quoterings als onwettig beschouwen, d.w.z. een quoterings waarvan het in redelijkheid ondenkbaar is dat enige overheid ze voor het afstudeerwerk zou opleggen.

De vraag die gesteld dient te worden is de volgende : is een cijfer van 2,6 op 20 zo manifest onredelijk dat ze door geen enkele jury zou toegekend worden, rekening houdend met de volgende omstandigheden :

- het afstudeerwerk werd op 17 dagen na het verstrijken van de limiettermijn binnengebracht;
- vier van de zes hoofdstukken en een deel van het vijfde werden hetzij vertaald uit een bestaand werk, hetzij letterlijk overgenomen uit documenten van het Koninklijk Hoger Instituut voor Defensie (KHID). Dit gebeurde zonder bronvermelding. De auteur van de studie van het KHID behoorde niet tot de examenjury of tot de lezers van het werk zodat dit feit zonder de waakzaamheid van Professor VLOEBERGHES en Kapitein LEYSEN wellicht onopgemerkt zou zijn gebleven.

Nadat SOENS op de hoogte werd gebracht van het ontdekken van het plagiaat, brengt hij een 'errata 2' aan zijn werk aan, waarin hij de geschetste feiten expliciet toegeeft;

- het enige originele hoofdstuk een onbestaand een niet gesteld probleem 'oplost'. Oplossing die door de experts zeer flauw en onrealistisch werd genoemd.

Het antwoord op de vraag ligt voor de hand : de quoterings ligt niet alleen binnen de limieten van het redelijke maar is zelfs normaal te noemen.

De twee strengste beoordelaars, nl. de experts VLOEBERGHES en LEYSEN hebben hun cijfer van 2 op 20 uitvoerig gemotiveerd. De iets mildere juryleden (5 op 20) kennen hun cijfer collegiaal toe. Wij kunnen geen enkel element dat op onredelijkheid wijst ontwaren.

In het tweede argument poneert verzoekende partij dat de examinatoren zich een tuchtrechtelijke bevoegdheid hebben toegeëigend door verzoeker te bestraffen omdat hij zijn onvrede had geuit over de diploma-problematiek in de KMS. Zonder in te gaan op deze diplomakwestie, moeten we herhalen dat geen enkel concreet feit verzoekers bewering staakt. De voorgelegde stukken tonen aan dat uitsluitend academische overwegingen de uitslag van verzoeker hebben bepaald. De autoriteiten van de KMS hadden trouwens geen enkele reden of behoefte uitgerekend verzoeker te treffen voor een contestatie waarvan hij noch de inspirator noch de spreekbuis was.

Het argument mist dus elke feitelijke grondslag.

In het derde argument verklaart verzoeker dat de examenjury en deliberatiecommissie hun bevoegdheden overtraden door hem niet te horen m.b.t. het bedrog.

We dienen er eens te meer de aandacht op te vestigen dat het feit of al dan niet intentioneel bedrog werd gepleegd los staat van de beoordeling van het werk. Het plagiaat werd door verzoeker zelf schriftelijk toegegeven : in zijn 'errata 2' geeft hij toe dat hoofdstuk 1 en 2 vertalingen zijn van bestaande teksten (zonder bronvermelding), dat hoofdstuk 3 en 5 (en) een deel van hoofdstuk 4 'geleend' werden uit een studie, eveneens zonder bronvermelding.

Het hoeft dan ook geen verbazing te wekken dat de examenjury het aspect 'bedrog' niet behandelde tijdens de mondelinge verdediging van het afstudeerwerk.

De deliberatiecommissie besluit op stukken. Deze Commissie heeft trouwens niet tot taak een quoterings van een leerling te herzien, maar te beslissen of een leerling geslaagd of gezakt is.

Het tweede middel faalt dus in rechte en in feite.";

#### 4.2.3. Overwegende dat verzoeker repliceert :

"a) Uit de feiten blijkt dat de quoterings van het eindwerk van de verzoeker onredelijk is.

174 bis Uit de feiten blijkt dat de quoterings van het eindwerk onredelijk is en de toets van de aanvaardbaarheid niet kan doorstaan.

- De eerste lezer kent 0 op 20 toe voor geleverde inspanning, ondanks de symposia voor een internationaal publiek (zie supra onder punt 22. en onder punt 68.).

- Professor Vloeberghs waardeert de presentatie en kent 2 op 8 toe naar vorm (zie supra onder punt 39.). In verband hiermee acht Professor Schweicher op het eerste gezicht een quotatie van 6 op 8 punten niet onredelijk (zie supra onder punt 67.).
- Men quoteerde de verzoeker voor het feit dat hij zou plagiaat hebben gepleegd, terwijl hij voor deze aanklacht tuchtrechtelijk werd vrijgesproken.
- Men verwijt de verzoeker het onderwerp niet behandeld te hebben, dit voor de eerste maal bij de beoordeling, waar vooraf geen enkele opmerking werd gemaakt terwijl de lezers op de hoogte waren betreffende de afbakening tijdens de symposia. Ook bij de tussentijdse evaluaties werd nooit enige opmerking gemaakt (zie supra onder punt 44.).
- Alhoewel de voorkennis voor artificiële intelligentie groot dient te zijn, en alhoewel de verzoeker tweemaal sprak op een internationaal seminarie over zijn eindwerk, stelde men dat de verzoeker een totaal gebrek aan interesse en inzet ten toon spreidde.
- Daar waar door de bestendige regels van de studiedirecteur de verzoeker verplicht wordt om een overzichtelijk en samenhangende uiteenzetting te presenteren in zijn eindwerk, beschuldigt men nu de verzoeker van misbruik van documenten die een totaal gebrek aan deontologie zouden bewijzen.
- Daar waar men in de memorie van wederantwoord stelt dat men uit clementie geen punten aftrok voor de laattijdige indiening van het afstudeerwerk, blijkt dat men dit toch doet.
- Daar waar men geen rekening met het schriftelijk werk mag houden bij het mondelinge examen voor de examenjury wordt de verzoeker gequoteerd op dit schriftelijk gedeelte door deze jury...
- De verzoeker wordt gequoteerd op zijn houding in het afstudeerwerk terwijl zulk criteria niet weerhouden is in de bestendige voorschriften van de studiedirecteur (zie supra onder de punten 48., 52., 54. en 75.).
- De onredelijkheid wordt in de verf gezet door het feit dat de verzoeker steeds meer dan bevredigende studieresultaten behaalde, nooit enig herexamen had en 14,5 op 20 behaalde voor het eindexamen Telecom. Zonder rekening te houden met deze onre-

delijke anomalie op het eindwerk (2,6 op 20) behaalde verzoeker onderscheiding in zijn vijfde en laatste jaar Koninklijke Militaire School.

Het is duidelijk dat door de manifeste onredelijkheid de verweersters hun bevoegdheid overschreden en dat daarom de aangevochten administratieve beslissingen dienen vernietigd te worden.

b) De eerste lezer heeft de bevoegdheid niet om de examenjury te beïnvloeden

175 De bestendige voorschriften van de studiedirecteur bepalen de regels en de procedure voor de quoterings van het eindwerk van de leerlingen aan de Polytechnische Afdeling van de Koninklijke Militaire School.

Deze regels stellen ondermeer dat de officieren-leerlingen hun eindwerk mondeling en openbaar moeten verdedigen voor een examenjury. Deze jury wordt om haar onafhankelijkheid te waarborgen, op een bijzondere manier samengesteld. Hoofdstuk 6 n° 12 en n° 14 vermelden dat de punten die door de lezers werden gegeven niet mogen worden medegedeeld aan de examenjury. Men wil de beïnvloeding van de examenjury, die onafhankelijk dient te oordelen, apart van de eerste en tweede lezer vrijwaren.

176 Hoger onder punt 30. legde de verzoeker uit hoe Kapitein Leysen de zagezegde fraude van verzoeker aan iedereen uitbazuinde. Deze houding wordt geïllustreerd door de brief die de Kapitein op 29 november 1989 schrijft met kopie naar de studiedirecteur, Prof. Vloeberghs en naar de Directeur van het Centrum voor Informatica van de Koninklijke Militaire School. Deze brief, die 1 dag voor de mondelinge verdediging van de verzoeker van zijn eindstudiewerk, werd verstuurd, getuigt van de sfeerschepperij die gemaakt werd door Kapitein Leysen.

177 Hoger onder punten n° 57 en volgende beschrijft de verzoeker hoe Kapitein Leysen, tezamen met de directeur van het Centrum van Informatica (die een kopie van de brief van 29 november 1989 had ontvangen), een vergadering hadden met de examenjury even voor de verzoeker zijn mondelinge uiteenzetting mocht doen. Deze beïnvloeding van de jury en de hogervermelde onderbrekingen door Kapitein Leysen, zorgden ervoor dat de verzoeker, die 2 maal voor een internationaal forum mocht spreken over ditzelfde onderwerp, voor zijn mondelinge verdediging op zijn eindwerk, slechts 5 punten op 20 mocht ontvangen van de examenjury. Zulks in tegenstrijd met de geest

en de letter van de bestendige voorschriften van de studiedirecteur. De eerste lezer is niet bevoegd om de examenjury te beïnvloeden. De eerste lezer overschreed zijn bevoegdheid door de examenjury te beïnvloeden zodat de bestreden administratieve beslissingen nietig zijn.

c) Tweemaal voor hetzelfde gequoteerd

178 Hoger bewees de verzoeker dat de examenjury wat haar quotatie betreft aangaande de mondelinge uiteenzetting van verzoeker, beïnvloedt werd door de sfeerschepperij van Kapitein Leysen. Het gevolg hiervan was dat de verzoeker twee maal voor het zogezegde plagiaat werd gesanctioneerd. Gelet op het principe, non bis in idem, overschreed de examenjury, zo zij de bevoegdheid had om hierover te quoteren, quod non, haar bevoegdheid. Omwille van de schending van dit rechtsprincipe, non bis in idem, overschreed de examenjury zo zij bevoegd was om over het plagiaat te oordelen, quod non, deze bevoegdheid zodat de bestreden administratieve beslissingen nietig. (sic)

d) Geen quoteren meer van een mondelinge verdediging

179 Het zogezegde plagiaat, dat te maken heeft met het 'stelen' van een geschreven tekst, kan onmogelijk enige relevantie hebben met de mondelinge uiteenzetting over het afstudeerwerk van verzoeker. De manier waarop de examencommissie de verzoeker quoteerde (ZOALS TOEGEGEVEN DOOR DE DELIBERATIECOMMISSIE in haar memorie van antwoord pagina 15 : 'Het door Soens toegegeven plagiaat en ...hebben ertoe geleid dat de examenjury terecht het afstudeerwerk als nagenoeg waardeloos heeft gequoteerd'), namelijk door rekening te houden met de niet-bewezen aanklacht van plagiaat, is in strijd met de bestendige voorschriften van de studiedirecteur (deze stellen onder punt 6.12.(5) dat : 'de taal en houding voor 5 punten telt; de waarde van de uiteenzetting voor 10 punten telt; en de bewijsvoering tijdens de bespreking voor 5 punten telt') gequoteerd. Deze stellen niet dat de examenjury rekening dient te houden met het schriftelijk werk. De examenjury dient wel de wijze en de manier van de openbare verdediging van het werk te quoteren (zie bestendige voorschriften, artikel 6.13, administratief dossier n°). Deze door de bestendige voorschriften gespecificeerde bevoegdheid, waarbij de examenjury dient te oordelen over de mondelinge verdediging door de verzoeker van zijn eindwerk, en niet over de schriftelijke uiteenzetting, werd overschreden wat de

nietigheid van de bestreden administratieve beslissingen tot gevolg heeft.

e) Hoorrecht

180 Uit de hogervermelde feiten blijkt dat de verzoeker voorafgaand aan de quotering van Kapitein Leysen, de eerste lezer op 29 november 1988 (zie memorie van wederantwoord, stuk n° 26.0), en de quotering van Prof. Vloeberghs, de tweede lezer op 25 november 1988, met betrekking tot het zagezegde niet bewezen plagiaat, niet gehoord werd. Ook door de deliberatiecommissie werd de verzoeker niet gehoord. Het schrijven dat de verzoeker aan de studiedirecteur overmaakte (zie memorie van wederantwoord stuk n° 32) werd blijkbaar niet aan de deliberatiecommissie overgemaakt. Het is duidelijk dat, zo de verzoeker gehoord was geweest, hij ook zoals op 11 januari 1989 naar aanleiding van de tuchtprocedure, zou in staat geweest zijn om deze organen van zijn onschuld te overtuigen. De administratieve overheid schond hierdoor de regels van goed bestuur, de procedureregels en tevens de regels van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens dat als self executing verdrag in het positief recht van België opgenomen werd. Door na te laten om de verzoeker te horen betreffende de aantijging van niet-bewezen plagiaat overschreden de deliberatiecommissie evenals de eerste en de tweede lezer hun bevoegdheid, wat de nietigheid van de bestreden administratieve handeling met zich meebrengt.

f) Schriftelijk verslag aan leden deliberatiecommissie

181 Zoals in het verzoekschrift werd uiteengezet, is de overheid die een voldoende prestatie eist als voorwaarde om een voordeel, zoals een diploma, te verkrijgen, verplicht om met voldoende duidelijkheid de vereisten (onder andere een duidelijk omschreven opdracht, voortdurende en precieze richtlijnen, objectieve beoordelingsnormen, enz...) kenbaar te maken waaraan moet worden voldaan om het voordeel te verkrijgen - om het diploma te behalen. Kapitein Leysen is in gebreke gebleven duidelijke vereisten te stellen, zie supra punten 47. en 53.

Door deze vereisten pas op het ogenblik van de quotatie tegen te werpen aan verzoeker overtreedt de Kapitein zijn bevoegdheid, wat de nietigheid van de bestreden administratieve beslissingen met zich meebrengt.

182 Tevens vereisen de regels van behoorlijk bestuur dat men ten aanzien van een beslissing van een deliberatiecommissie voor een afstu-

deurwerk de zwakheden en verdiensten, alsook de aangelegde maatstaven overneemt in een verslag dat van tevoren aan alle leden van de commissie is medegedeeld of tijdig voor hen ter beschikking is gesteld, samen met een voorstel van beslissing.

Uit het administratief dossier dat door de verwerende partijen werd neergelegd blijkt niet dat men de vervulling van deze formaliteiten heeft opgenomen in de notulen van de vergadering van de deliberatiecommissie. De verwerende partijen laten derhalve na te bewijzen dat zij de op grond van nietigheid voorgeschreven vormvereisten hebben gerespecteerd. Door deze nalatigheid laten de verwerende partijen na te bewijzen dat zij hun bevoegdheid niet hebben overschreden wat de nietigheid van de bestreden administratieve handelingen met zich meebrengt.

g) Laattijdigheid als sanctie

183 Uit de feiten blijkt dat de tweede lezer, Professor Vloeberghs, in tegenstelling tot wat de verwerende partijen in hun memorie van antwoord beweren, bij de quoterings van het afstudeerwerk, rekening heeft gehouden met het enkele uren te laat afgeven door verzoeker (zie memorie van wederantwoord, stuk n° 25.0). Nergens worden in de bestendige voorschriften, die over de quoterings van het afstudeerwerk handelen, aan de eerste noch aan de tweede lezer, een bevoegdheid gegeven om de eventuele laattijdigheid van de afgifte van het afstudeerwerk door een negatieve quotatie te sanctioneren.

Doordat de tweede lezer de laattijdige afgifte van het schriftelijke afstudeerwerk in de quotatie sanctioneerde, en de bestendige voorschriften deze bevoegdheid niet voorzien, overschreed de tweede lezer zijn bevoegdheid wat de nietigheid met zich meebrengt van de aangevochten administratieve beslissingen.

h) De schending van het tuchtrechtelijke gewijsde

184 Alhoewel de tuchtrechtelijke overheid op 11 januari 1989 onvoorwaardelijk bevestigt dat er van geen bedrog naar aanleiding van de afgifte van het schriftelijke afstudeerwerk kan sprake zijn, besliste de deliberatiecommissie in haar beslissing de dato 24 maart 1989 dat de verzoeker niet geslaagd was. De deliberatiecommissie, hield in haar beslissing, in strijd met de dwingende regels van behoorlijk bestuur geen rekening met het tuchtrechtelijke gewijsde dat zich aan haar opdrong. Aangezien het over het hoofd zien van het tuchtrechtelijke gewijsde en hiermee geen rekening houden een bevoegdheidsoverschrijding

uitmaakt, dienen de bestreden administratieve beslissingen te worden nietig verklaard.

i) Geen bespreking van de vrijspraak

185 De verweersters bewijzen niet dat de vrijspraak van de verzoeker door het tuchtrechtelijke organisme op 11 januari 1989 besproken werd door de deliberatiecommissie. De regels van behoorlijk bestuur vereisen dat de leden van de deliberatiecommissie over alle feiten die verband houden met de te nemen beslissing, op de hoogte gehouden worden. Nergens bewijzen de verweersters, door de neerlegging van de notulen van de vergadering dat de leden van deze vergadering op de hoogte waren gebracht van de tuchtrechtelijke vrijspraak van de verzoeker. Bij gebrek aan aanwezigheid van deze vermelding in de notulen van de deliberatiecommissie, kan de Raad van State niet nagaan of de deliberatiecommissie haar bevoegdheid desbetreffende overschreed, zodat weerom de nietigheid van de administratieve beslissingen zich opdringt.

j) Geen rekening met errata 2

187 Ondergeschikt, zo de bestendige voorschriften van de studiedirecteur de verzoeker verplichten om buiten de bibliografie naar de bronnen te verwijzen, quod non, dan hebben de eerste lezer, de tweede lezer en de deliberatiecommissie geen rekening gehouden met het errata 2. De deliberatiecommissie bewijst niet dat zij de bespreking van dit erratum 2 heeft opgenomen in haar notulen, welk stuk vereist is om aan te tonen dat de bevoegdheid die haar werd gegeven niet werd overschreden. Ook door het niet vermelden van de eventuele bespreking van het erratum 2 door de deliberatiecommissie in haar notulen, zodat de Raad van State niet kan nagaan of de deliberatiecommissie haar bevoegdheid heeft overschreden, dwingt de vernietiging van de aangevochten administratieve beslissingen zich op.

k) Geen rekening met errata 2

188 Noch de eerste noch de tweede lezer noch de examenjury hielden in positieve zin rekening met het errata 2 dat de verzoeker aan zijn afstudeerwerk toevoegde (zie hoger onder de punten 31 en 41).

Deze organen overschreden hierdoor hun bevoegdheid wat de nietigheid van de bestreden handelingen met zich meebrengt.

l) De mondelinge uiteenzetting werd als schriftelijk werk gequoteerd

189 De examenjury beoordeelt de mondelinge uiteenzetting. Zij is niet bevoegd cijfers toe te kennen op het schriftelijk werk en mag niet beïnvloedt worden door de beoordeling van

eerste en tweede lezer. Door de facto punten toe te kennen op het schriftelijk werk, overschreed de examenjury de regels zoals voorzien door de bestendige voorschriften van de studiedirecteur (zie hoger ondermeer onder 59).

Doordat de examenjury punten gaf op het schriftelijk werk, overschreed de examenjury haar bevoegdheid, zodat de vernietiging van de aangevochten administratieve beslissing zich opdringt.

m) Bevoegdheidsoverschrijding door tucht in de quoterings

190 Zoals verzoeker hoger bevestigde onder punt 48 uit de nota CI 384/88 (zie memorie van wederantwoord stuk n° 26.0) van Kapitein Leysen met als onderwerp de eindbeoordeling van het eindstudiewerk van Olt. K. SOENS (138 Pol) te herleiden valt tot één kritiek namelijk de houding van verzoeker. In alinea 1 spreekt de eerste lezer over 'de wijze waarop'. In alinea 2 schrijft de eerste lezer over 'De manier waarop'. In alinea 3 heeft de eerste lezer het weer over 'Een dergelijke handelwijze'. De alinea 4 wordt volledig toegewijd aan 'Misbruiken, vertrouwen, deontologie'. Houding echter is een aspect dat verband houdt met de waardigheid van het ambt van officier van de Krijgsmacht en behoort tot het domein van de tucht.

Eerste lezer hanteert houding dus tucht als één van de voornaamste criteria bij de beoordeling.

Zulks is volledig in tegenspraak met de bestendige voorschriften van de studiedirecteur die nergens stellen dat de eerste lezer van het afstudeerwerk op een tuchtrechtelijke basis dient te quoteren.

Aangezien bij de quoterings van het eindwerk van verzoeker, tuchtrechtelijke motieven een rol hebben gespeeld, overschreed de eerste lezer zijn bevoegdheid zoals ondermeer voorzien door de bestendige voorschriften van de studiedirecteur overschreden waardoor de vernietiging van de aangevochten administratieve beslissingen zich opdringt.

n) De sanctie voor de contestatie rond de nep-diploma's

192 Hoger onder de feiten zet de verzoeker de eigenaardige gebeurtenissen op een rij namelijk : de onterechte beschuldiging van plagiaat, de tendentieuze quotaties van de eerste en de tweede lezer, de onverklaarbare houding van de deliberatiecommissie, de repressieve houding van de professoren, de weigering van een precieze schriftelijke omschrijving van

het nieuwe eindwerk, de tuchtprocedures, het marsbevel naar Peutie, enz...

Dit alles staat in schril contrast met de vijf voorgaande jaren van verzoeker, waarin hij een onberispelijke staat van dienst had.

De punten op het eindwerk van verzoeker, staan tevens in schril contrast met de punten die hij in de vijf voorgaande jaren wist te behalen.

Het is daarom ook duidelijk dat achter de gebeurtenissen die begonnen met de afgifte van het afstudeerwerk niet alleen hun oorzaak vinden in dit afstudeerwerk.

Het leger is een totaal-instelling, die niet de minste contestatie kan verdragen. De verzoeker, die op het einde van het vijfde jaar, in tegenstelling tot zijn andere promotiemakkers, zeer actief contesteerde (zie hoger onder de punten 18., 24., 24.bis, 71. en 76.) rond de problematiek van de nep-diploma's diende hiervoor gestraft te worden.

In analogie met wat later gebeurde met Onderluitenant Heirman, bewijst de verzoeker hoe jegens hem machtsafwending werd gepleegd (zie hoger onder 113bis).

Hoe kon men iemand die alleen bekommerd was omwille van zijn diploma als burgerlijk Ingenieur beter treffen, dan door hem hiervoor elke kans, tot het behalen van het afschijnsel ervan, te ontnemen.

Het is duidelijk dat de eerste lezer, de tweede lezer, de examenjury bij de mondelinge uiteenzetting en de deliberatiecommissie hun boekje zijn te buiten gegaan.

Zij hebben immers de bevoegdheid om respectievelijk de verzoeker te quoteren en hem al of niet te doen slagen op grond van specifieke en objectieve criteria. Door deze criteria over het hoofd te zien en de verzoeker te beoordelen omwille van zijn activiteit rond de contestatie van de nep-diploma's, overschreden deze organen en instelling hun bevoegdheid, wat de nietigheid met zich meebrengt van de aangevochten administratieve handelingen.";

4.2.4. Overwegende dat het middel, zoals aangevoerd in het verzoekschrift tot nietigverklaring, kritiek bevat op de beoordeling door de examenjury van het eerste afstudeerwerk en op de beslissing van de deliberatiecommissie van 12 december 1988; dat hierboven, bij de bespreking van de ontvankelijkheid ratione temporis, werd vastgesteld dat het verzoekschrift buiten de

beroepstermijn werd ingediend en derhalve onontvankelijk is in de mate het gericht is tegen de beslissing van 12 december 1988; dat het middel aangevoerd in het verzoekschrift geen kritiek bevat die specifiek betrekking heeft op de beslissing van 24 maart 1989, waarbij de deliberatiecommissie heeft geoordeeld dat verzoeker mislukt is in zijn herexamen; dat het tweede middel dan ook niet ontvankelijk is in de mate het betrekking zou hebben op de beslissing van 24 maart 1989;

4.3.1. Overwegende dat verzoeker als derde middel "machtsafwending" aanvoert; dat hij zijn middel expliciteert als volgt :

- "1. De examinatoren hebben de bevoegdheid om het eindwerk van de verzoeker te beoordelen volgens objectieve criteria. Onder het voorwendsel van bedrog trachtten zij, op een onrechtmatige wijze de verzoeker die gedurfd had om te protesteren tegen de praktijken van de nep-diploma's, te penaliseren.  
Men gaf 2 op 20 omwille van bedrog, zonder dat dit bedrog bewezen kan worden.  
Het gevolg hiervan was dat de verzoeker na de beslissing van de deliberatiecommissie zakt en zo belet werd de titel van Burgerlijk Ingenieur te dragen.  
De deliberatiecommissie evenals de examinatoren begaan derhalve machtsafwending en gebruiken hun bevoegdheid (zo zij hier bevoegd zijn) voor andere doeleinden dan waartoe deze bevoegdheid gedelegeerd werd.  
Het kwoteren met de enkele bedoeling de titel van Burgerlijk Ingenieur te ontzeggen op basis van zogezegd bedrog, als straf voor de contestatie in verband met de nep-diploma's maakt een opzettelijk overtreden van de wet door een bestuursoverheid uit, wat onverenigbaar is met de openbare orde.
2. De overheid die een voldoende prestatie eist als voorwaarde om een voordeel, zoals een diploma, te verkrijgen, heeft de verplichting met voldoende duidelijkheid de vereisten (onder andere een duidelijk omschreven opdracht, voortdurende en precieze richtlijnen, objectieve beoordelingsnormen, enz...) kenbaar te maken waaraan moet worden voldaan om het voordeel te verkrijgen - om het diploma te behalen.

Ten aanzien van een beslissing van een deliberatiecommissie voor een afstudeerwerk is vereist dat de zwakheden en verdiensten, alsook de aangelegde maatstaven worden vermeld in een verslag dat van tevoren aan alle leden van de commissie is medegedeeld of tijdig voor hen ter beschikking is gesteld, samen met een voorstel van beslissing.

Enkel indien de bespreking van dat verslag en de goedkeuring ervan, samen met de door de examinatoren vastgestelde punten, zijn opgenomen in de notulen van de vergadering van de respectievelijke organen, kunnen die notulen worden beschouwd als een stuk dat vereist is om aan te tonen dat deze organen de bevoegdheid die hun werd gegeven als administratieve overheid niet zouden afgewend hebben en een op rechtmatige motieven gesteund waardeoordeel zouden hebben gevormd.

3. De examinatoren en de deliberatiecommissie moeten het eindwerk en de prestaties van de verzoeker kwoteren en hem al dan niet geslaagd verklaren in zijn 5<sup>e</sup> en laatste jaar aan de Polytechnische Afdeling van de Koninklijke Militaire School.

Zij mogen geen tuchtrechtelijke beslissingen nemen.

De verzoeker werd op het einde van het 5<sup>e</sup> jaar bekend als de 'onruststoker' in de school rond de problematiek van het aangehouden, herhaalde en bewezen bedrog door de Koninklijke Militaire School zelf in verband met de nep-diploma's, dit in tegenstelling met 5 jaar lange en bewezen positieve ingesteldheid van de verzoeker. De Koninklijke Militaire School is dan ook bijzonder slecht geplaatst om de maatstaf bedrog te hanteren.

De verzoeker stak niet onder stoelen of banken dat hij na zijn studies, zo snel mogelijk de krijgsmacht wenste te verlaten, ten einde een volwaardig en algemeen erkend universitair diploma van Burgerlijk Ingenieur te behalen. Nu het 'bedrog' in verband met het eindwerk van de verzoeker afgewezen werd, steunen de examinatoren (de lezers en de examenjury) en de deliberatiecommissie zich op een onwettig motief indien zij de verzoeker doen zakken omwille van deze contestatie.";

4.3.2. Overwegende dat de verwerende partij hierop antwoordt :

"In dit middel, de machtsafwending, herhaalt verzoekende partij in zijn drie argumenten zijn

beschuldigingen dat de examinatoren en de commissieleden hun bevoegdheden hebben misbruikt om SOENS te bestraffen voor zijn acties die hij zou hebben gevoerd inzake wat hij de 'nep-diploma's' noemt.

Deze bewering steunt op geen enkel feitelijk gegeven. SOENS heeft zoals de meeste van zijn promotiegeenoten zijn ongerustheid geuit over het feit dat de KMS geen wettelijk diploma van burgerlijk ingenieur aflevert. Er was dus geen enkele aanleiding om hem speciaal te treffen, mocht iemand ooit die bedoeling hebben gehad.

Veruit de meeste examinatoren en leden van de deliberatiecommissie waren niet eens op de hoogte van enige contestatie, laat staan van de rol die SOENS erin heeft gespeeld.

Tenslotte toont het dossier overduidelijk aan dat er helemaal geen verband bestaat tussen de houding van SOENS als 'contestant' en zijn quotering.

De neergelegde stukken van het administratief dossier, vooral de stukken 9 tot 13, tonen onomstotelijk aan dat enkel het academisch falen in zijn afstudeerwerk aan de basis ligt van zijn mislukking.

Verzoeker kan dus geen enkel geldig argument ontwikkelen dat wijst op machtsafwending.";

#### 4.3.3. Overwegende dat verzoeker repliceert :

##### "a) De onwettige quotatie

193 De examinatoren hebben de bevoegdheid om het eindwerk van de verzoeker te beoordelen volgens objectieve criteria. Hoger bewees de verzoeker dat men hem niet volgens objectieve criteria heeft beoordeeld. Men verweet hem plagiaat, gebrek aan inzet en interesse. De administratieve overheid kan deze verwijten, op grond waarvan men de verzoeker quoteerde niet hard maken. Hoger bewees de verzoeker tevens dat hij één van de weinige actieve spreekbuizen was van de contestatie rond het nep-diploma dat de Koninklijke Militaire School uitreikt. Hij bewees ook dat hij een goede leerling was, waartegen in het verleden nooit enig tuchtrechtelijk initiatief diende genomen te worden.

Door dit alles bewijst de verzoeker dat de tweede lezer evenals de examenjury, onder beïnvloeding van Kapitein Leysen, bij het quoteren bij gebrek aan objectief verklaarbare redenen, andere doeleinden nastreefden dan deze waartoe zij voor de appreciatie van het eindwerk gemachtigd waren. Het quoteren met de enkele bedoeling de titel van Burgerlijk Ingenieur te ontfemen op basis van zogezegd bedrog, als straf voor de contestatie in verband met de nep-diploma's, maakt een

opzettelijk overtreden van de wet door een bestuursoverheid uit, wat onverenigbaar is met de openbare orde. Gelet op deze machtsafwen-ding die erin bestaat de verzoeker te treffen omwille van zijn contestatie met betrekking tot de nep-diploma's, dienen de aangevochten administratieve handelingen te worden nietig verklaard.

b) De eerste lezer mag in ieder geval de examen-jury niet beïnvloeden met de bedoeling om de verzoeker te bestraffen naar aanleiding van de problematiek rond de nep-diploma's

194 Hoger onder punt 30 legde de verzoeker uit hoe Kapitein Leysen de zogezegde fraude van verzoeker aan iedereen uitbazuinde. Deze houding wordt geïllustreerd door de brief die de Kapitein op 29 november 1989 schrijft met kopie naar de studiedirecteur, Prof. Vloeberghs en naar de Directeur van het Centrum voor Informatica van de Koninklijke Militaire School. Deze brief, die 1 dag voor de mondelinge verdediging van de verzoeker van zijn eindstudiewerk, werd verstuurd, getuigt van de sfeerschepperij die gemaakt werd door Kapitein Leysen.

195 Hoger onder punt n° 57 beschrijft de verzoeker hoe Kapitein Leysen, tezamen met de directeur van het Centrum van Informatica (die een kopie van de brief van 29 november 1989 had ontvangen), een vergadering hadden met de examenjury even voor de verzoeker zijn mondelinge uiteenzetting mocht doen. Deze beïnvloeding van de jury en de hogervermelde onderbrekingen door Kapitein Leysen, zorgden ervoor dat de verzoeker, die 2 maal voor een internationaal forum mocht spreken over ditzelfde onderwerp, voor zijn mondelinge verdediging op zijn eindwerk, slechts 5 punten op 20 mocht ontvangen van de examenjury. Uit de feiten blijkt dat het bedrog bij het maken van het schriftelijke eindstudiewerk niet bewezen is. Wat bezielde dan de eerste lezer, Kapitein Leysen om de examenjury verkeerd in te lichten over het schriftelijk gedeelte van zijn afstudeerwerk. Uit de feiten blijkt dat de verzoeker één van de woordvoerders was van de contestatie rond de nep-diploma's. Zo de eerste lezer bevoegd was om de examenjury te beïnvloeden, quod non, dan mag hij die bevoegdheid niet gebruiken om de contestatie rond de nep-diploma's in de kiem te smoren. Het inlichten van de examenjury met de enkele bedoeling de titel van Burgerlijk Ingenieur te ontzeggen op basis van zogezegd bedrog, als straf voor de contestatie in verband met de nep-diploma's maakt een opzettelijk overtreden van de wet door een

bestuursoverheid uit, wat onverenigbaar is met de openbare orde. Deze opzettelijke overtreding veroorzaakt dan ook de nietigheid van de bestreden administratieve handelingen.

c) Schriftelijk verslag aan leden deliberatiecommissie

196 Tevens vereisen de regels van behoorlijk bestuur dat men ten aanzien van een beslissing van een deliberatiecommissie voor een afstudeerwerk de zwakheden en verdiensten, alsook de aangelegde maatstaven overneemt in een verslag dat van tevoren aan alle leden van de commissie is medegedeeld of tijdig voor hen ter beschikking is gesteld, samen met een voorstel van beslissing.

197 Uit het administratief dossier dat door de verwerende partijen werd neergelegd blijkt niet dat men de vervulling van deze formaliteiten heeft opgenomen in de notulen van de vergadering van de deliberatiecommissie. De verwerende partijen laten derhalve na te bewijzen dat zij de op grond van nietigheid voorgeschreven vormvereisten hebben gerespecteerd. Door deze nalatigheid laten de verwerende partijen na te bewijzen dat zij hun bevoegdheid niet hebben afgewend wat de nietigheid van de bestreden administratieve handelingen met zich meebrengt.

d) De onredelijkheid van de beslissing

198 De manifeste onredelijkheid werd reeds hoger gestaafd onder punt 174.

Zo de vermelde organen en instellingen ertoe bevoegd zijn om het redelijkheidsprincipe te schenden, quod non, dan mogen zij deze bevoegdheid niet gebruiken om de verzoeker te treffen naar aanleiding van de contestatie rond de nep-diploma's. Het is duidelijk dat door het redelijkheidsprincipe te schenden, met de bedoeling de verzoeker de facto te sanctioneren met betrekking tot de contestatie rond de diploma's, de vermelde organen en overheden hun bevoegdheid zo die er is om het redelijkheidsprincipe te schenden, deze bevoegdheid hebben afgewend, wat tegen de openbare orde is. Als een gevolg hiervan dienen de aangevochten administratieve beslissingen vernietigd te worden.

199 Hoger onder de feiten zet de verzoeker de eigenaardige gebeurtenissen op een rij namelijk : de onterechte beschuldiging van plagiaat, de tendentieuze quotaties van de eerste en de tweede lezer, de onverklaarbare houding van de deliberatiecommissie, de repressieve houding van de professoren, de weigering van een precieze schriftelijke omschrijving van

het nieuwe eindwerk, de tuchtprocedures, het marsbevel naar Peutie, enz...

Dit alles staat in schril contrast met de vijf voorgaande jaren van verzoeker, waarin hij een onberispelijke staat van dienst had.

De punten op het eindwerk van verzoeker, staan tevens in schril contrast met de punten die hij in de vijf voorgaande jaren wist te behalen.

Het is daarom ook duidelijk dat achter de gebeurtenissen die begonnen met de afgifte van het afstudeerwerk niet alleen hun oorzaak vinden in dit afstudeerwerk.

Het leger is een totaal-instelling, die niet de minste contestatie kan verdragen. De verzoeker, die op het einde van het vijfde jaar, in tegenstelling tot zijn andere promotiemakkers, zeer actief werd rond de problematiek van de nep-diploma's diende hiervoor gestraft te worden. De verzoeker, die op het einde van het vijfde jaar, in tegenstelling tot zijn andere promotiemakkers, zeer actief contesteerde (zie hoger onder de punten 18., 24., 24.bis, 71. en 76.) rond de problematiek van de nep-diploma's diende hiervoor gestraft te worden. (sic)

In analogie met wat later gebeurde met Onderluitenant Heirman, bewijst de verzoeker hoe jegens hem machtsafwending werd gepleegd (zie hoger onder 113bis). Hoe kon men iemand die alleen bekommerd was omwille van zijn diploma als burgerlijk Ingenieur beter treffen, dan door hem hiervoor elke kans, tot het behalen van het afschijnsel ervan, te ontnemen.

Het is duidelijk dat de eerste lezer, de tweede lezer, de examenjury bij de mondelinge uiteenzetting en de deliberatiecommissie hun boekje zijn te buiten gegaan. Zo zij de bevoegdheid hebben om tevens niet-objectieve criteria te gebruiken bij het quoteren, quod non, dan mogen zij deze bevoegdheid niet gebruiken in een sfeer van repressie rond de contestatie van de nep-diploma's. Door de verzoeker te beoordelen met de bedoeling hem te bestraffen, gebruikten de hogervermelde instellingen en organen hun bevoegdheid voor andere doeleinden dan waarvoor zij voorzien waren. Aangezien de administratieve beslissingen als een gevolg hiervan op een onwettig motief steunden, schenden zij de wet en dienen zij ook nietig verklaard te worden.";

4.3.4. Overwegende dat het middel, zoals aangevoerd in het verzoekschrift tot nietigverklaring, kritiek

bevat op de beoordeling door de examenjury van het eerste afstudeerwerk en op de beslissing van de deliberatiecommissie van 12 december 1988; dat hierboven, bij de bespreking van de ontvankelijkheid ratione temporis, werd vastgesteld dat het verzoekschrift buiten de beroepstermijn werd ingediend en derhalve onontvankelijk is in de mate het gericht is tegen de beslissing van 12 december 1988; dat het middel aangevoerd in het verzoekschrift geen kritiek bevat die specifiek betrekking heeft op de beslissing van 24 maart 1989, waarbij de deliberatiecommissie heeft geoordeeld dat verzoeker mislukt is in zijn herexamen; dat het derde middel dan ook niet ontvankelijk is in de mate het betrekking zou hebben op de beslissing van 24 maart 1989,

## **B E S L U I T :**

### **Artikel 1.**

De deliberatiecommissie van de Koninklijke Militaire School wordt buiten de zaak gesteld.

### **Artikel 2.**

Het beroep wordt verworpen.

### **Artikel 3.**

De kosten van het beroep, bepaald op vierduizend frank, komen ten laste van verzoeker.

Aldus te Brussel uitgesproken in openbare terechtzitting, op dertig september 1900 achtennegentig, door de IXe kamer, die was samengesteld uit :

de HH. G. BAETEMAN,  
A. BEIRLAEN,

eerste voorzitter van  
de Raad van State,  
staatsraad,

J. SMETS,  
Mevr. S. VAN AELST,

staatsraad,  
griffier.

**De griffier,**

**De voorzitter,**

**S. VAN AELST.**

**G. BAETEMAN.**